

คู่มือความรู้

เรื่อง “การนำ นนร. ตามเสด็จฯ ทักษณศึกษาต่างประเทศ”

ประเภทองค์ความรู้ : ภูมิปัญญา

จัดทำเมื่อ : ๑๕ สิงหาคม ๒๕๖๐

โดย : กองวิชาประวัติศาสตร์ ส่วนการศึกษา
โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า

คู่มือความรู้

เรื่อง “การนำ นนร. ตามเสด็จฯ ทักษะศึกษาต่างประเทศ”

ประเภทองค์ความรู้ : ภูมิปัญญา

จัดทำเมื่อ : ๑๕ สิงหาคม ๒๕๖๐

รายชื่อคณะผู้จัดทำ

๑. พล.ต. หญิง ปิยนุช รัตนวิชัย
๒. พ.อ.หญิง รศ.ชมนาด เทียมพิภาพ
๓. พ.อ.ดร.สรศักดิ์ งามขจรกุลกิจ
๔. พ.ท.มนตรี อินทรสุด
๕. พ.ต.หญิง เอิบบุญ บุลสุข
๖. พ.ต.ดร.อภิเชก มนเทียรวิเชียรฉาย
๗. ร.อ.สมโชติ วีรภัทรเวอร์
๘. ร.ต.นิติธร พลอยแก้ว
๙. น.ส.พอฤทัย อดใจ

แบบฟอร์มรายงานแผนการจัดการความรู้ รร.จปร.ปีงบประมาณ ๒๕๖๐

หน่วย กปศ. สกศ.รร.จปร.

วันที่ ๑๕ เดือนสิงหาคม พ.ศ.๒๕๖๐

เรียน ประธานคณะกรรมการจัดการความรู้ รร.จปร. (ผ่าน กคศ.สกศ.รร.จปร.)
 คณะกรรมการจัดการความรู้ สกศ.รร.จปร. ขอส่งแผนการจัดการความรู้ แผนที่ ๑
 ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๐

เรื่อง “การนำ นนร. ตามเสด็จฯ ทักษนศึกษาต่างประเทศ”

จัดทำโดย ร.อ.สมโชติ วีรภัทรเวช

เบอร์ติดต่อ ภายใน ๖๒๗๐๐ มือถือ ๐๘๖-๓๓๓-๙๔๕๕

ลำดับ	รายการ รูปเล่ม	เอกสาร	ไฟล์ PDF	หมายเหตุ
๑	- ปก	/	/	เอกสาร ๑ - ๔ เย็บเล่ม ตามลำดับ จำนวน ๒ ชุด
๒	แบบฟอร์มรายงานแผนการจัดการความรู้ รร.จปร. ปีงบประมาณ ๒๕๕๘			
	- คำนำ	/	/	
	- บทสรุปการจัดการความรู้	/	/	
	- สารบัญ	/	/	
	- เนื้อหา -บทที่๑ /-บทที่๒ /-บทที่๓	/	/	
- บรรณานุกรม	/	/		
๓	แบบฟอร์มที่ ๑ การจำแนกองค์ความรู้ที่จำเป็น	/	/	
๔	แบบฟอร์มที่ ๒ แผนการจัดการความรู้	/	/	

ได้ดำเนินการนำไฟล์ PDF ขึ้นบน web site การจัดการความรู้ รร.จปร.แล้ว

ทั้งนี้ คณะกรรมการจัดการความรู้ กปศ.สกศ.รร.จปร. ได้ตรวจสอบถูกต้องและเอกสาร
 ครบถ้วนของเอกสารแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อกรุณาพิจารณา

พล.ต.หญิง

(ปิยนุช รัตนวิชัย)

ผทค.สป.ปฏิบัติหน้าที่ ผอ.กปศ.สกศ.รร.จปร.

บทนำ

คู่มือการจัดการความรู้ Knowledge management (KM) เรื่อง “การนำ นนร. ตามเสด็จฯ ทักษะศึกษาต่างประเทศ” ฉบับนี้ กองวิชาประวัติศาสตร์ ส่วนการศึกษา โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ใช้เป็นคู่มือในการปฏิบัติของกองวิชา เมื่อมีการตามเสด็จ ฯ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทักษะศึกษาต่างประเทศ เพราะกิจกรรมการศึกษาค้นคว้าเป็นวิธีการจัดการเรียนการสอนโดยตรงรูปแบบหนึ่งอันจะทำให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรงและเข้าใจเรื่องราวในการศึกษาประวัติศาสตร์ได้ดียิ่งขึ้น เป็นการเสริมหลักสูตรการศึกษาที่นอกเหนือจากตำรา เป็นการเรียนรู้ที่ฝังลึก ยาวนาน แม่นยำ ทำให้ผู้เรียนมีความรอบรู้ เป็นการเรียนรู้จากการลงมือกระทำหรือ Learning by doing ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนา นนร. ทั้งด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย อันเป็นการเติมเต็มศักยภาพในการเรียนรู้ของกระบวนการเรียนการสอน คู่มือจัดทำขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการใช้ประโยชน์สำหรับบุคคลที่เกี่ยวข้องดังนี้

๑. ผู้บริหาร หัวหน้าวิชา อาจารย์ และบุคลากร กองวิชาประวัติศาสตร์ ส่วนการศึกษา รร.จปร.
๒. ฝ่ายฝึกศึกษา กรมยุทธการและการข่าว รร.จปร.
๓. ส่วนการศึกษา โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า
๔. ผู้ที่สนใจทั่วไป

คู่มือนี้เป็นการถ่ายทอดความรู้ที่มาจากประสบการณ์ในการปฏิบัติงานของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติโดยตรง โดยการระดมความรู้ความคิดแล้วทำการเรียบเรียงและตรวจสอบร่วมกัน เพื่อเป็นหลักในการปฏิบัติงาน ให้มีความคล่องตัวและเป็นระบบระเบียบมากขึ้น เนื่องจากการปฏิบัติงานดังกล่าวเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเป็นประจำแทบจะทุกปี ทางหน่วยงานจึงคิดว่าเรื่องราวดังกล่าวจึงมีความสำคัญและจำเป็น อีกทั้งข้อมูลควรจะมี ความถูกต้องทันสมัยอยู่เสมอ

คณะผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่า คู่มือฉบับนี้คงจะสามารถอำนวยความสะดวกให้กับบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานต่อไป หากมีข้อผิดพลาดประการใดคณะผู้จัดทำขอน้อมรับไว้ทุกประการและกราบขออภัยมาไว้ ณ ที่นี้

กปศ.สทศ.รร.จปร.

15 สิงหาคม 2560

แบบฟอร์มบทสรุปการจัดการความรู้ ปีงบประมาณ ๒๕๕๘

ชื่อผลงาน “การนำ นนร. ตามเสด็จฯ ทักษะศึกษาต่างประเทศ”

เจ้าของผลงาน กปศ.สกศ.รร.จปร.

ประเภทของผลงาน ภูมิปัญญา

ข้อมูลเกี่ยวกับผลงาน

การรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการทัศนศึกษาต่างประเทศของกองวิชาประวัติศาสตร์ ส่วนการศึกษา โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ที่มีการทัศนศึกษาต่างประเทศครั้งแรก ณ ราชอาณาจักรกัมพูชา มาจนถึงครั้งปัจจุบัน (พ.ศ. ๒๕๖๐) และศึกษาขั้นตอนกระบวนการเตรียมการและติดต่อประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการทัศนศึกษาต่างประเทศเพื่อใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติงานของบุคลากรในกองวิชาต่อไป

ลักษณะของผลงาน

เป็นคู่มือความรู้เรื่อง “การนำ นนร. ตามเสด็จฯ ทักษะศึกษาต่างประเทศ”

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

- ทีมงานให้ความร่วมมือในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้
- ทีมงานมีความรู้ความชำนาญและประสบการณ์

ความสัมฤทธิ์

กองวิชาประวัติศาสตร์ฯ ได้จัดการประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การเผยแพร่ในระบบสารสนเทศ และการจัดทำเป็นเอกสารแจกจ่าย โดยมีการรายงานความก้าวหน้าและนำเสนอเผยแพร่ในที่ประชุมกองวิชาและคณะกรรมการจัดการความรู้ รร.จปร.

ความภาคภูมิใจ

- การสนองแนวพระราชดำริในพลเอกหญิง สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ด้านการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ของกองวิชา
- การนำความรู้มาใช้ในการปฏิบัติงานของบุคลากรในกองวิชา
- การเผยแพร่ความรู้ให้หน่วยงานอื่นเพื่อเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในระบบงานดังกล่าว

ตรวจถูกต้อง

พล.ต.หญิง

(ปิยนุช รัตนวิชัย)

ผทค.สป.ปฏิบัติหน้าที่ ผอ.กปศ.สกศ.รร.จปร.

คู่มือการจัดการความรู้ Knowledge management (KM)

เรื่อง “การนำ นนร. ตามเสด็จฯ ทักษะศึกษาต่างประเทศ”

กปศ.สกศ.รร.จปร. 2560

คำนำ

คู่มือการจัดการความรู้ Knowledge management (KM) เรื่อง “การนำ นนร. ตามเสด็จฯ ทักษศึกษาต่างประเทศ” เป็นคู่มือที่จัดทำขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการใช้ประโยชน์สำหรับบุคคลที่เกี่ยวข้องดังนี้

๑. ผู้บริหาร หัวหน้าวิชา อาจารย์ และบุคลากร กองวิชาประวัติศาสตร์ ส่วนการศึกษา รร.จปร.
๒. ฝ่ายฝึกศึกษา กรมยุทธการและการข่าว รร.จปร.
๓. ส่วนการศึกษา โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า
๔. ผู้ที่สนใจทั่วไป

คู่มือนี้เป็นการถ่ายทอดความรู้ที่มาจากประสบการณ์ในการปฏิบัติงานของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติโดยตรง โดยการระดมความรู้ความคิดแล้วทำการเรียบเรียงและตรวจสอบร่วมกัน เพื่อเป็นหลักในการปฏิบัติงาน ให้มีความคล่องตัวและเป็นระบบระเบียบมากขึ้น เนื่องจากการปฏิบัติงานดังกล่าว เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเป็นประจำแทบจะทุกปี ทางหน่วยงานจึงคิดว่าเรื่องราวดังกล่าวจึงมีความสำคัญและจำเป็น อีกทั้งข้อมูลควรจะมี ความถูกต้องทันสมัยอยู่เสมอ

คณะผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่า คู่มือฉบับนี้คงจะสามารถอำนวยความสะดวกให้กับบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานต่อไป หากมีข้อผิดพลาดประการใดคณะผู้จัดทำขออภัยไว้ทุกประการ และกราบขออภัยมาไว้ ณ ที่นี้

กปศ.สกศ.รร.จปร.

15 สิงหาคม 2560

สารบัญ

	หน้า
หลักการประสานงานในเบื้องต้น	4
ขั้นตอนก่อนการทัศนศึกษา	5
ขั้นตอนระหว่างการทัศนศึกษา	7
ขั้นตอนภายหลังการทัศนศึกษา	8
ตารางแสดงแผนการปฏิบัติงานเตรียมการทัศนศึกษาตามวงรอบ กปศ.สกศ.รร.จปร.	10
ภาคผนวก	11
ตัวอย่างแผนการสำรวจการทัศนศึกษาสาธารณรัฐอินเดีย	12
ตัวอย่างกำหนดการทัศนศึกษา	19

1. หลักการประสานงานในเบื้องต้น

1.1.จากล่างขึ้นบน ติดต่อประสานงานตามสายการบังคับบัญชา โดยผู้เกี่ยวข้องทาง รร.จปร.จะติดต่อผ่าน ผู้ปฏิบัติหน้าที่ ผอ.กปศ.๗ เท่านั้น โดยไม่ประสานงานกับเจ้าหน้าที่กระทรวงการต่างประเทศโดยตรง (ประสานทางข้าง) เว้นแต่ได้รับการอนุญาตให้ประสานงานเฉพาะเรื่องเป็นกรณีเพื่อความเป็นเอกภาพในการประสานงาน

1.2.จากบนลงล่าง การตรวจสอบข้อมูลที่ได้รับว่าข้อมูลนั้นถูกต้องหรือทันสมัยหรือไม่ ข้อมูลที่ได้ซึ่งถูกต้องนั้นมาจากผู้ปฏิบัติหน้าที่ ผอ.กปศ.๗ เนื่องจากเป็นผู้นำข้อมูลที่ได้รับมาทำการเผยแพร่ให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องตามสายการบังคับบัญชา

1.3.ความถูกต้อง ในการตามเสด็จฯ ทศนศึกษาให้ยึดข้อมูลตามเอกสารเล่มขาวซึ่งจัดทำโดยกรมพิธีการทูต กระทรวงการต่างประเทศ ซึ่งเป็นเอกสารสรุปขั้นตอนในการปฏิบัติ

2. ขั้นตอนในการทัศนศึกษา

ประกอบด้วย 3 ขั้นตอนหลัก คือ ก่อนการทัศนศึกษา ระหว่างการทัศนศึกษา และภายหลังการทัศนศึกษา

2.1.ก่อนการทัศนศึกษา

ลำดับ	ขั้นตอนในการปฏิบัติ	ระยะเวลา ก่อนการ ทัศนศึกษา	ผู้รับผิดชอบ
1	<p>กำหนดสถานที่ทัศนศึกษาจากที่ประชุม กปศ.๗</p> <ul style="list-style-type: none"> - กรรมการ กปศ.๗ ประชุมร่วมกันเพื่อพิจารณาเปิดรายวิชาเลือกเสรีในภาคการศึกษาต่อไป พร้อมทั้งร่วมกันมอบหมายให้หัวหน้าวิชาจัดทำกำหนดการสอน - เมื่อหัวหน้าวิชาจัดทำกำหนดการสอนเสร็จจะมีการจัดประชุมอีกครั้งเพื่อพิจารณาร่างสอนร่วมกัน พร้อมทั้งร่วมกันกำหนดสถานที่ในการทัศนศึกษาอย่างกว้าง ๆว่าจะไปทัศนศึกษาที่เมืองใด ประเทศใด โดยขอพระราชทานพระราชวินิจฉัยจาก พล.อ.หญิง สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี 	3-4 เดือน ก่อนการทัศนศึกษา	ที่ประชุม กปศ.๗
2	<p>การหาข้อมูลสถานที่ที่จะไปทัศนศึกษา</p> <ul style="list-style-type: none"> - ให้หัวหน้าวิชาจัดทำแผนการสำรวจสถานที่ที่น่าสนใจในการทัศนศึกษาโดยพิจารณาตามความเหมาะสมทางด้านเนื้อหาวิชาการและระยะเวลาในการเดินทาง เพื่อขอพระราชทานพระราชวินิจฉัย หลังจากนั้นผู้ปฏิบัติหน้าที่ ผอ.กปศ.๗ จะทำการประสานงานกับทางเจ้าหน้าที่กรมพิธีการทูตกระทรวงการ 	2 เดือน ก่อน การทัศนศึกษา	หน.วิชา เลือกเสรี

	ต่างประเทศเพื่อประสานงานกับสถานทูตไทยในต่างประเทศที่จะไปทัศนศึกษา เพื่อนำข้อมูลที่ได้รับไปจัดทำแผนในการเดินทางในการสำรวจการทัศนศึกษา		
3	<p>ประสานงานเพื่ออนุมัติบุคคลในการสำรวจสถานที่ทัศนศึกษา</p> <ul style="list-style-type: none"> - ผู้ปฏิบัติหน้าที่ ผอ.กปศ.๓ ทำการประสานกับเจ้าหน้าที่กรมพิธีการทูต กระทรวงการต่างประเทศในเบื้องต้น เพื่อกำหนดวันในการสำรวจทัศนศึกษาในเบื้องต้น - เมื่อกำหนดวันสำรวจการทัศนศึกษาแล้ว ผู้ปฏิบัติหน้าที่ ผอ.กปศ.๓ ทำการประสานกับกองงานในพระองค์ 905 - เมื่อกำหนดวันสำรวจการทัศนศึกษาแล้ว ผู้ปฏิบัติหน้าที่ ผอ.กปศ.๓ ทำการประสานกับทาง รร.จปร. เพื่อขออนุมัติตัวบุคคลและงบประมาณในการสำรวจสถานที่ทัศนศึกษา โดยบุคคลในขณะเดินทางของทาง รร.จปร. ประกอบด้วย ผู้ปฏิบัติหน้าที่ ผอ.กปศ.๓ หัวหน้าวิชาเลือกเสรี ผู้แทนจาก กยข.รร.จปร. - กยข.รร.จปร. ประสานงานเรื่องการจัดซื้อตัวเครื่องบิน การจัดทำหนังสือเดินทางราชการ (กรณีที่มีหมุดอายุหรือทำหนังสือเดินทางใหม่) ให้กับคณะผู้เดินทาง พร้อมทั้งเบิกงบประมาณค่าใช้จ่ายตลอดการเดินทาง 	1-2 เดือน ก่อนการทัศนศึกษา	ผู้ปฏิบัติหน้าที่ ผอ.กปศ.๓
4	<p>สำรวจเส้นทางทัศนศึกษา</p> <ul style="list-style-type: none"> - ปฏิบัติหน้าที่ ผอ.กปศ.๓ แจกจ่ายแผนการทัศนศึกษาให้กับหัวหน้าวิชา และ กยข.รร.จปร. เพื่อให้ทราบถึงรายละเอียดในการปฏิบัติ - ปฏิบัติการสำรวจตามลำดับเวลาซึ่งเป็นแผนที่สถานทูตไทยในต่างประเทศเป็นผู้จัดทำขึ้น - พิจารณาถึงความเหมาะสมในด้านเนื้อหาวิชาการ คัดเลือกผู้บรรยาย ความเหมาะสมของสถานที่ต่อการรับคณะในการเดินทาง การรักษาความปลอดภัย ระยะเวลาและยานพาหนะที่ใช้ในการเดินทาง การเตรียมการในการรับเสด็จฯ สถานที่และบุคคลซึ่งจะรับพระราชทานของที่ระลึก - จัดหาเอกสารหรือข้อมูล พร้อมทั้งถ่ายภาพเพื่อนำไปใช้เป็นข้อมูลเพื่อเขียนคู่มือทัศนศึกษา - คณะผู้เดินทางประชุมร่วมกันหลังการเดินทางในการทัศนศึกษา เพื่อให้เจ้าหน้าที่กรมพิธีการทูต กระทรวงการต่างประเทศจัดทำแผนการทัศนศึกษาในวันจริงเพื่อกราบบังคมทูลเพื่อขอพระราชาวินิจฉัย 	1 เดือน ก่อนการทัศนศึกษา	คณะผู้เดินทาง

5	จัดประชุม กปศฯ เพื่อสรุปรายละเอียดของสถานที่สำคัญ พร้อมทั้งแจกจ่ายกำหนดการทัศนศึกษาเพื่อพิจารณาาร่วมกันอีกครั้งหนึ่ง พร้อมทั้งขอพระราชทานพระราชวินิจฉัยร่วมกัน	3 สัปดาห์ก่อน การทัศนศึกษา	อจ.กปศ.ฯ
6	<p>เมื่อได้สถานที่ในการเดินทางที่แน่นอนแล้ว กยข.รร.จปร จัดประสานงานด้านเอกสารดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - จัดทำรายชื่อคณะบุคคลในคณะเดินทางในส่วนของข้าราชการ รร.จปร. และ นนร. โดยประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อขอรายชื่อในแต่ละส่วนในการอนุมัติคณะผู้เดินทางจากทาง รร.จปร.และขอสนับสนุนงบประมาณจาก รร.จปร.และ ทบ. - ดำเนินการติดต่อประสานงานเรื่องหนังสือเดินทางของคณะผู้เดินทาง รร.จปร. โดยประสานงานในการนำข้าราชการและ นนร. ไปทำหนังสือเดินทาง - ดำเนินการติดต่อประสานงานกับสายการบินเรื่องใบ ตม. พร้อมทั้งรวบรวมใบ ตม. และหนังสือเดินทาง ส่งสายการบินเพื่อประสานงานในด้านการตรวจคนเข้าและออกเมือง - จัดทำงบประมาณค่าใช้จ่ายและเบี้ยเลี้ยงตลอดการเดินทาง แลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ตลอดจนเป็นผู้ดูแลค่าใช้จ่ายตลอดการเดินทาง - ประสานงานด้านของที่ระลึก - จัดทำแผนสรุปในการเดินทางให้กับคณะผู้บังคับบัญชาและ นนร. 	1 เดือน ก่อน การทัศนศึกษา	ผู้แทน กยข.
7	หัวหน้าวิชาทำการประสานงานกับอาจารย์ใน กปศ.ฯ เพื่อจัดทำคู่มือในการทัศนศึกษา โดยจัดทำแผนการทำคู่มือทัศนศึกษาเพื่อมอบหมายงานให้กับผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยคู่มือทัศนศึกษาจะทำการแจกจ่ายให้กับคณะของทาง รร.จปร. ล่วงหน้าก่อนการเดินทาง	3 สัปดาห์ก่อน การทัศนศึกษา	
8	<p>- หัวหน้าวิชาจัดบรรยายสรุปให้กับ นนร. ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 8.1. เนื้อหาวิชาการของแต่ละสถานที่และความสำคัญ 8.2. การมอบหมายรายงานในการทัศนศึกษา 8.3. การมอบหมายหน้าที่ในการปฏิบัติงานของ นนร. โดยมีผู้แทนกล่าวสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ ผู้รับผิดชอบเรื่องเครื่องขยายเสียง ผู้รับผิดชอบเรื่องการแจกหนังสือคู่มือทัศนศึกษาให้กับคณะผู้ตามเสด็จ ผู้รับผิดชอบด้านวิชาการ <p>- ส่วนผู้แทนทาง กยข.และกรม นนร.รอ. บรรยายสรุปเรื่องการปฏิบัติตนของ นนร. การแต่งกาย ทรงผม กล้องถ่ายรูป ระเบียบวินัยในการดูงาน โดยในการปฏิบัติอาจจะประชุมร่วมกันหรือแยกประชุมในแต่ละส่วนตามความเหมาะสม โดยส่วนมากจะประชุมร่วมกัน</p>	ภายใน 1 สัปดาห์ก่อน การทัศนศึกษา	อจ.กปศ.ฯ ผู้แทน กยข. ผู้แทน กรม นนร.รอ.

9	ผู้ปฏิบัติหน้าที่ ผอ.กปศ.ฯ จัดทำรายการของที่ระลึกและจัดหาของที่ระลึก โดยมอบหมายให้ธุรการ กปศ.ฯ เป็นผู้ดูแลของที่ระลึกในแต่ละสถานที่	ภายใน 1 สัปดาห์ก่อน การทัศนศึกษา	ผู้ปฏิบัติหน้าที่ ผอ. กปศ.ฯ
10	จัดเตรียมของที่ระลึกและสิ่งที่เกี่ยวข้องขึ้นรถบัส	1 วันก่อนการ ทัศนศึกษา	ธุรการ กปศ.ฯ

2.2. ขั้นตอนระหว่างการทำทัศนศึกษา

ลำดับ	ขั้นตอนในการปฏิบัติ	ระยะเวลาในการปฏิบัติ	ผู้รับผิดชอบ
1	<p>การเดินทางออกจาก รร.จปร.ไปยังสนามบินสุวรรณภูมิ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ตรวจสอบเช็คยอดผู้เดินทางและนำสัมภาระขึ้นรถให้เรียบร้อย เมื่อเดินทางถึงสนามบินสุวรรณภูมิให้อาจารย์ที่ได้รับมอบหมาย และ นนร.จำนวน 7-8 นาย นำสัมภาระไปโหลดขึ้นเครื่องบินบริเวณ Gate 3 หลังจากนั้นคณะของทาง รร.จปร เดินทางเข้าสู่สนามบินสุวรรณภูมิเพื่อตรวจสอบด้านความปลอดภัยก่อนขึ้นเครื่องบิน และจะได้รับแจกคู่มือเล่มขาว จากกรมพิธีการทูต กระทรวงการต่างประเทศ เพื่อเป็นหลักในการปฏิบัติตนตลอดการทำทัศนศึกษา 	คณะเดินทาง ไปถึงสนามบิน ก่อนเวลาเสด็จฯ ล่วงหน้า อย่างน้อย ประมาณ 2 ชั่วโมง	คณะผู้เดินทาง
2	<p>การเดินทางในการทำทัศนศึกษา</p> <ul style="list-style-type: none"> - ปฏิบัติตนตามเล่มขาวของกรมพิธีการทูต กระทรวงการต่างประเทศ - นนร.ทุกคนจะต้องมีปากกาและสมุดจดติดตัวเสมอ และรักษาวินัยอย่างเคร่งครัด โดยไม่ยื่นนำมือล้วงกระเป๋ากางเกง เมื่อไหล่หลัง หรือยื่นกุ่มมือด้านหน้า และรักษาเวลาในการเดินทาง - ทัศนศึกษาในแต่ละสถานที่โดยให้ นนร.ตามเสด็จทูลกระหม่อมอาจารย์ ส่วนคณาจารย์ในกองวิชาจะอยู่ด้านหลัง นนร. และ นนร. คอยตรวจตราเพื่อดูแลและถวายการอารักขาหากมีบุคคลที่ไม่ได้รับอนุญาตเข้ามาในคณะ - การปฏิบัติตนในการถ่ายรูปหมู่ ภาพแรก ทูลกระหม่อมอาจารย์ทรงฉายพระรูปร่วมกับ นนร. ภาพที่สอง ทูลกระหม่อมอาจารย์ทรงฉายพระรูปร่วมกับ นนร. และข้าราชการ รร.จปร. ภาพที่สาม ทูลกระหม่อมอาจารย์ทรงฉายพระรูปร่วมกับคณะผู้ตามเสด็จฯ 	1-2 วัน	คณะผู้เดินทาง
3	<p>การส่งเสด็จฯ เมื่อเสร็จสิ้นภารกิจ</p> <ul style="list-style-type: none"> - คณะผู้บังคับบัญชา และข้าราชการ รร.จปร. เฝ้าฯ เพื่อส่งเสด็จ - ผู้แทน นนร. กล่าวสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ 	15-20 นาที	ผู้แทน นนร.

2.3. ขั้นตอนภายหลังการทัศนศึกษา

ลำดับ	ขั้นตอนในการปฏิบัติ	ระยะเวลา	ผู้รับผิดชอบ
1	การเตรียมการในการรายงานทัศนศึกษา - หัวหน้าวิชาประชุมร่วมกับ นนร. เพื่อจัดลำดับในการนำเสนอ และซักซ้อมทำความเข้าใจในวันถวายรายงาน และตรวจให้คะแนนในเบื้องต้น	1 -2 วัน ก่อนการ นำ เสนอ รายงาน	หัวหน้าวิชา และ นนร.
2	นนร. ถวายรายงานตามหัวข้อระยะเวลาที่กำหนด - หัวหน้าวิชากล่าวถวายรายงานเพื่อขอพระราชทานพระราชานุญาตนำ นนร. ถวายรายงาน - นนร. ทูลเกล้าฯ ถวายเล่มรายงานการทัศนศึกษา	กลุ่มละ 20-25 นาที	หัวหน้าวิชา และ นนร.
3	นนร. กล่าวสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ - การถ่ายภาพที่ระลึก กระทำในวันสิ้นสุดท้ายของการเรียนการสอนในการพักครั้งแรกจะเป็นการซักซ้อมตำแหน่งการถ่ายรูป และหลังจากเสร็จสิ้นชั้นเรียน ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ นนร. ฉายพระรูปพร้อมดังนี้ ภาพแรก ทูลกระหม่อมอาจารย์ทรงฉายพระรูปพร้อมกับ นนร. ภาพที่สอง ทูลกระหม่อมอาจารย์ทรงฉายพระรูปพร้อมกับ นนร. และข้าราชการ รร.จปร. - การกล่าวสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณโดยผู้แทน นนร. และรอรับพระราชทานพระราชโชวาท	15-20 นาที	ทุกคน

ภาคผนวก

ตัวอย่าง แผนการสำรวจการทัศนศึกษาสาธารณรัฐอินเดีย

ร.อ.สมโชค วีรภัทรเวอร์ (หัวหน้าวิชา)

กรุงนิวเดลี

1.ด้านประวัติศาสตร์และการเมือง เพื่อศึกษาประวัติศาสตร์และอารยธรรมอินเดียทั้งก่อนสมัยใหม่และสมัยใหม่

ก่อนสมัยใหม่

-พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติอินเดีย ตั้งอยู่ที่ถนน Janpath กรุงนิวเดลี เป็นสถานที่เก็บรวบรวมโบราณวัตถุและศิลปกรรมของอินเดียมากกว่า 150,000 ชิ้น ที่ตกทอดมาตั้งแต่อารยธรรมลุ่มแม่น้ำสินธุ (Indus Valley relics) แสดงความเป็นมาของประวัติศาสตร์อินเดียที่มีอายุกว่า 5000 ปี

-ป้อมแดง /Red Fort /ลาล ซีลา สร้างขึ้นจากหินทรายแดง เป็นพระราชวังของชาห์ เจฮันของราชวงศ์โมกุล โดยเป็นป้อมปราการมีขนาดใหญ่มาก วัตรอบกำแพงทุกด้านเป็นความยาวถึง 1 ไมล์ครึ่ง กำแพงด้าน แม่น้ำยมนาสสูง 60 ฟุต ด้านอื่นสูงบ้างต่ำบ้างไม่เท่ากัน กำแพงบางแห่งสูง 75 ฟุต บางแห่งสูงถึง 110 ฟุต บริเวณภายในป้อมมีอาคารต่าง ๆ มากมาย ไม่ว่าจะเป็นอาคารเอาไว้ต้อนรับแขกบ้านแขกเมือง หรือแม้แต่มีสียิตที่พระเจ้าออรังเซบทรงสร้างเพื่อทำพิธีกรรมทางศาสนา ตลอดจนพิพิธภัณฑสถานและศิลปะสถาปัตยกรรมต่าง ๆ อีกมากมาย

กุตบมีนาร์ เป็นหอสูงที่น่าจะถือเป็นเครื่องหมายของเดลี เป็นถาวรวัตถุที่มีความงามได้ สดส่วน ภายนอกเป็นหินทรายสีแดง สร้างเป็นลูกฟูกขึ้นไปอย่างเกลี้ยงเกลา ซึ่งได้มีการสร้างต่อกันขึ้นไปหลายทอด หลายยุคสมัย แต่ละลูกฟูกจารึกเป็นอักษรอาระบิกจากบทสวดในพระคัมภีร์โคหราน เดิมพระเจ้าปฤถวีราช กษัตริย์ฮินดูทรงสร้างหอไว้สูงเพียง 95 ฟุต เพื่อให้ลูกสาวขึ้นไปดูแม่น้ำยมนาสอันศักดิ์สิทธิ์ในขณะสวดมนต์ ต่อมากษัตริย์กุตบุดดินไอบัก (Qutub ud-din Aibak) ซึ่งเป็นกษัตริย์มุสลิมได้ปรับปรุงในปี พ.ศ. 1743 จากนั้นกษัตริย์องค์อื่นในราชวงศ์เดียวกันได้สร้างต่ออีกสองครั้ง ในปี พ.ศ. 1753 และ พ.ศ. 1779 กษัตริย์ฟีโรซ ชาห์ แห่งราชวงศ์ตุกลุขได้เสริมต่อจนเป็นรูปอย่างที่เห็นอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งนับเป็นศิลปกรรมแบบมุสลิมผสมฮินดูที่หาดูได้ยาก ความสูงของหอนี้รวมทั้งหมด 238 ฟุต แบ่งออกเป็น 5 ชั้น ภายในโปร่ง มีบันไดขึ้นไป 379 ขั้น มีระเบียบบังคับว่าคนคนเดียวขึ้นไปไม่ได้ เพราะมีคนขึ้นไปกระโดดฆ่าตัวตายบ่อยๆ จึงยอมให้คนอย่างน้อย 2 คนขึ้นไปได้ แต่ปัจจุบันห้ามขึ้น ในบริเวณกุตบมีนาร์ ยังมีถาวรวัตถุเป็นศิลปะฮินดูเดิมแล้วมุสลิมมาสร้างเสริมเติมแต่งในภายหลังให้

สมัยใหม่

-พิพิธภัณฑสถานมหาตมาคานธี (Gandhi Memorial Museum) แสดงภาพถ่าย เอกสารต้นฉบับที่เขียนด้วยลายมือของมหาตมาคานธี ตลอดจนสิ่งของส่วนตัวของมหาตมาคานธี รวมทั้งมีห้องสมุดที่รวบรวมผลงานของคานธีและหนังสืออื่นๆที่เกี่ยวข้องด้วย

-ราชฆาฏ (Rajghat) อนุสาวรีย์ที่สร้างขึ้นเพื่อรำลึกถึงมหาตมาคานธี บิดาแห่งชาติอินเดีย (Father of the Nation) อนุสาวรีย์แห่งนี้คนทั่วไปเรียกว่า คานธีสมาธิ สร้างขึ้นบริเวณที่เฝ้าศพมหาตมาคานธี อยู่ตรงข้ามกับพิพิธภัณฑสถานมหาตมาคานธี

-พิพิธภัณฑสถานมหาตมาคานธี (Gandhi Smriti Museum) บริเวณอาคารบ้านพักของคานธีในช่วงสุดท้ายของชีวิตเป็นที่จัดแสดงสิ่งของเครื่องใช้ส่วนตัวของมหาตมาคานธี ภาพถ่าย เอกสารต้นฉบับที่เขียนด้วยลายมือของมหาตมาคานธี และเอกสารอื่นๆ รวมถึงภาพยนตร์สารคดีที่แสดงถึงชีวิตประวัติ แนวความคิด และการเคลื่อนไหวเพื่อการเรียกร้องเอกราชของมหาตมาคานธี โดยการใช้

เครื่องมือไฮดรอลิกและเทคโนโลยีที่ทันสมัยในการนำเสนอเรื่องราวต่างๆ มีการปรับปรุงพิพิธภัณฑ์สถานและเปิดให้เข้าชมใน พ.ศ. 2548

- *ราชภัฏปติภวัน* หรือทำเนียบประธานาธิบดีของอินเดีย ตั้งอยู่ที่ถนน Rajpath ด้านตะวันตกบนเนิน ที่เรียกว่า Raisina Hill ตรงข้ามกับ India Gate ซึ่งอยู่ปลายถนนด้านตะวันออก เดิมเคยใช้เป็นวังของอุปราชอังกฤษในสมัยอาณานิคม มีห้องถึง 340 ห้อง ออกแบบโดย Sir Lutyens สร้างเสร็จเมื่อปี ค.ศ. 1929 เป็นสถาปัตยกรรมผสมระหว่างตะวันตกกับศิลปะโมกุล นอกจากนี้ในบริเวณใกล้เคียงยังมี India Gate หรือประตูเมืองอินเดีย เป็นสิ่งก่อสร้างมีลักษณะคล้ายคลึง L' Arc de Triomphe ของ ฝรั่งเศส มีความมุ่งหมายให้เป็นอนุสรณ์แก่ทหารที่พลีชีวิตในสงครามครั้งสำคัญๆ ของอินเดีย

2.ด้านการศึกษา (เลือกทัศนศึกษา 1 สถานที่) เพื่อศึกษาสถาบันอุดมศึกษาและระบบการศึกษาของอินเดีย

-*มหาวิทยาลัยเดลี* ก่อตั้งขึ้นเมื่อ ค.ศ. 1922 (พ.ศ.2465) โดยประสงค์ให้มีรูปแบบเป็นมหาวิทยาลัยประจำ กล่าวคือให้มีระบบการเรียน การสอน หอพักนักศึกษา และที่พักอาจารย์อยู่ภายในบริเวณเดียวกัน เรียกว่าเป็นมหาวิทยาลัยครบวงจร มหาวิทยาลัยเดลีเป็นมหาวิทยาลัยที่ขึ้นตรงต่อรัฐบาลกลาง ได้รับงบประมาณสนับสนุนทางการศึกษาจากรัฐบาลกลาง มีรองประธานาธิบดีของประเทศอินเดีย เป็นอธิการบดีโดยตำแหน่ง แต่ผู้บริหารดูแลมหาวิทยาลัยจริงๆ คือรองอธิการบดีรู้จักกันในนาม VC (Vice Chancellor) ได้รับแต่งตั้งโดยตรงจากประธานาธิบดี โดยมีวาระในการปฏิบัติหน้าที่วาระละ 5 ปี และดำรงตำแหน่งได้เพียงคราวเดียว และมีประธานศาลสูงสุดเป็นผู้ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยอธิการบดี ในปัจจุบัน มหาวิทยาลัยเดลี ได้รับการประกันคุณภาพจาก ASIA WEEK ว่าเป็นมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงและได้รับความนิยมอยู่อันดับ 2 ของอินเดีย ในด้านสาขาทั่วไป (ที่มีใช้ด้าน IT & BUSINESS) รองจากมหาวิทยาลัย JNU ถือว่าเป็นมหาวิทยาลัยที่ใหญ่ มีเนื้อที่โดยประมาณ 500 เอเคอร์ มีวิทยาลัยที่สังกัดอยู่ภายใต้

-*มหาวิทยาลัย Jawaharlal Nehru* (JNU : Jawaharlal Nehru University) ถูกก่อตั้งในปีค.ศ. 1969 ถูกรับรองโดย UGC ของอินเดีย มหาวิทยาลัยแห่งนี้มีเนื้อที่มากกว่า 1,000 เอเคอร์ JNU. (JAWAHARLAL NEHRU UNIVERSITY นับเป็นมหาวิทยาลัยยอดนิยมอันดับหนึ่งในอินเดีย

3.ด้านความเชื่อและศาสนา เพื่อศึกษาความหลากหลายทางความเชื่อและศาสนาของอินเดีย

-*วัดอักซาร์ดาม (AKSHARDHAM TEMPLE)* หรือ สวามินารายัน อักซาร์ดามเป็นสถาปัตยกรรมแบบฮินดูที่มีขนาดใหญ่สร้างขึ้นโดย Pramukh Swami Maharaj ผู้นำนิกาย Swami Narayan ของศาสนาฮินดู เป็นศูนย์รวมเกี่ยวกับอารยธรรมอินเดีย และการแสดงนิทรรศการเกี่ยวกับวัฒนธรรมและศิลปะต่าง ๆ (น่าสนใจกว่าวัดลักษมี)

-*วัดลักษมีนารายัน* หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า Birla Mandir ตามชื่อของผู้สร้าง คือ นาย Raja Baldev Birla ซึ่งเป็นนักธุรกิจคนสำคัญของอินเดีย สร้างขึ้นเมื่อปี พ.ศ.2481 เพื่อบูชาพระนารายณ์ (พระผู้พิทักษ์โลก) และพระลักษมี (เทพแห่งความมั่งคั่ง) เป็นที่ซึ่งคนอินเดียและคนต่างชาติที่นับถือเทพเจ้าทั้งสององค์นิยมไปกราบไหว้ขอพร ซึ่งเชื่อว่าจะทรงบันดาลให้สมความปรารถนา

-*วัดบาไฮ* หรือที่เป็นที่รู้จักในนามว่า วัดดอกบัว (Lotus Temple) เป็นสถาปัตยกรรมที่น่าอัศจรรย์ที่สุด ขึ้นหนึ่งของกรุงนิวเดลี โดยมีลักษณะเป็นรูปดอกบัวบาน ซึ่งประกอบด้วยใบบัวหินอ่อนจำนวน 27 กลีบ อาคารใหญ่โตนี้ล้อมรอบด้วยสระน้ำจำนวนถึง 9 สระ และสนามหญ้าที่ได้รับการดูแลอย่างดีและมีขนาดกว้างใหญ่ถึงประมาณ 67.5 ไร่ เป็นวัดที่สร้างขึ้นในยุคปัจจุบันและใช้เวลาสร้างเกือบ 10 ปี เพิ่งเปิดเป็นทางการเมื่อปี พ.ศ. 2529 แต่กระนั้นวัดแห่งนี้ก็ถือเป็นหนึ่งในวัดสำคัญๆ ของประเทศอินเดีย และเป็นไฮไลท์ในการไปเยือนเมืองเดลี ทั้งนี้วัดบาไฮไม่ได้สังกัดศาสนาใดศาสนาหนึ่งเป็นหลัก แต่สร้างขึ้นด้วยความเชื่อที่ว่าวัดหรือศาสนสถานใดก็ตามต่างก็เป็นศูนย์รวมจิตใจและความศรัทธาในการกระทำดีของผู้ที่ฝึกฝนในธรรมทุกคน โดยดอกบัวถือเป็นสัญลักษณ์แห่ง

สันติภาพ ความรัก และความเป็นอมตะในวัฒนธรรมของอินเดีย ในตัวอาคารโดมดอกบัวขนาดใหญ่ภายในจัดให้เป็นห้องโถงสำหรับทำสมาธิที่มีความจุถึง 1300 ที่นั่ง จึงไม่น่าแปลกใจที่ทุกๆ วันจะมีผู้แสวงบุญจากที่ต่างๆ มานั่งสมาธิร่วมกันในโดมดอกบัวแห่งนี้

- *มัสยิดจามา* เป็นมัสยิดที่ใหญ่ที่สุดในกรุงนิวเดลี อยู่ในเขตย่านเมืองเก่า สร้างจากหินทรายแดงสลักกับหินอ่อนในปี ค.ศ. 1644 – 1658 โดยพระเจ้าชาห์เจฮัน เป็นมัสยิดหลักในสมัยชาร์จาฮานาบัดเป็นราชธานีของอินเดีย สถาปัตยกรรมของมัสยิดไม่มีรายละเอียดอะไรมากนัก ดูออกจะเรียบง่าย แต่ขนาดความใหญ่โตที่สามารถบรรจุคนที่เข้ามาทำพิธีทางศาสนาได้ถึง 25,000 คน ทางขึ้นด้านหน้า เป็นบันไดไปสู่เนินเขาชื่อ โบจาลา (Bho Jala) จากนั้นพาดผ่านประตูเข้าไปก็จะพบกับมัสยิดที่มีโดมสีขาวขนาดใหญ่ 3 โดมอยู่บนหอคอยสูง (ภายในคือห้องละหมาด) ยอดโดมยังสามารถขึ้นไปชมกรุงเดลีเก่าในมุมสูงได้อีกด้วย (ถ้าได้ทัศนศึกษาที่ฆาฮาลที่อัคราแล้วอาจเลือกวัดในศาสนาอื่นแทน)

- *วัด Gurudwara Bangla Sahib* เป็นวัดของชาวซิกข์ จุดเด่นของวัดนี้คือ สร้างด้วยหินอ่อนทั้งหลัง ทั้งปูพื้น ชும்ประตุ ผนังวิหาร ปูด้วยหินอ่อนอย่างประณีต ชும்ประตุตกแต่งด้วยศิลปะที่เรียกว่า อินเลย์ (Inlay) คือการฝังหินสีและอัญมณีลงไปในแผ่นหินอ่อนอย่างวิจิตรบรรจง ส่วนของหลังคาโดม ตามผนังและตามอาคารที่มีสีทองมีการนำทองคำจริงๆ มาหุ้มไว้ พิจารณาแล้วน่าจะหนักหลายอยู่ครับ ส่วนด้านข้างวิหารมีบ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์หรือสระน้ำอมฤตไว้สำหรับชำระล้างบาปและเป็นสิริมงคล ชาวซิกข์เชื่อว่ามีความศักดิ์สิทธิ์สามารถรักษาโรคได้

- *วัดเซนทิฆัมพร (Digamber Jain Lal Mandir)* ฝั่งตรงข้ามกับ Red Fort

4.ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อศึกษาเกี่ยวกับนวัตกรรมสมัยใหม่ของอินเดีย

- *Tata Motors Limited* หรือกิจการที่เกี่ยวข้องกับบริษัท Tata รวมถึงบริษัทที่น่าสนใจในเดลี เช่น โรงงานรถยนต์ อุตสาหกรรมเหล็ก อุตสาหกรรม IT เป็นต้น

- *National Science Centre* แสดงวิวัฒนาการของวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีในอินเดียตลอดทุกเพศทุกวัยตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน เทคโนโลยีที่เพิ่งเป็นที่รู้จัก นอกจากนี้ยังมีโรงภาพยนตร์ภาพ 3 D

- *Jantar Mantar* เป็นบริเวณหอดูดาวซึ่งเป็นสถานที่ที่รวบรวมเครื่องมือทางดาราศาสตร์ ถูกสร้างขึ้นในตอนต้นศตวรรษที่ 18 เป็นหอดูดาว 3 ใน 5 แห่งซึ่งสร้างโดยมหाराชาสวาฮี จัย สิ่งที่สอง ได้รับการยกย่องโดยองค์การยูเนสโกว่า "เป็นการแสดงออกถึงความชาญฉลาดทางดาราศาสตร์และแนวความคิดทางจักรวาลวิทยาของราชสำนักในช่วงปลายของยุคโมกุล ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก โดยองค์การยูเนสโกในปี พ.ศ.2553

- *Nehru Museum & Planetarium (Teen Murti Bhavan)* หลังจากการเสียชีวิตของเนรูห์ บ้านพักแห่งนี้ได้ดัดแปลงเป็นพิพิธภัณฑ์จัดแสดงเรื่องราวการทำงานของเนรูห์ ห้องสมุด ห้องฟ้าจำลองเนรูห์แห่งหนึ่งตั้งอยู่บนพื้นดินข้างของอาคารเดียวกัน

- *พิพิธภัณฑ์ซูลัฟท์ (Sulabh International museum of toilets)* หรือ พิพิธภัณฑ์สุขาอนามัยชาติ จัดแสดงเรื่องราวเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของส้วม พัฒนาการของส้วม หน้าที่ประโยชน์ใช้สอยของส้วมตั้งแต่หลายพันปีก่อนจนถึงปัจจุบัน ภายในพิพิธภัณฑ์มีโถส้วมหลายแบบให้ชม ทั้งยังรวบรวมภาพถ่ายส้วมจากแทบทุกมุมโลกไว้อีกด้วย ผู้ก่อตั้งพิพิธภัณฑ์แห่งนี้คือ ดร. Bindeshwar Pathak เป็นหนึ่งในอาสาสมัครของมูลนิธิ NGO ของอินเดีย ซึ่งมีความสนใจศึกษาและค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับการออกแบบส้วมที่แตกต่างกันไปตามแต่ละวัฒนธรรมของประเทศ (ใกล้สนามบินนานาชาติอินทรา คานธี)

- *National Rail Museum* เรียนรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของรถไฟของอินเดีย

5.ด้านการทหาร เพื่อศึกษาเกี่ยวกับระบบการทหาร การฝึก และเทคโนโลยีทางการทหาร

- *Indian Air Force Museum* สามารถศึกษาประวัติศาสตร์ของอินเดียด้านกองทัพอากาศ เครื่องบินที่มีชื่อเสียงระดับโลก รวมทั้งผลิตเครื่องบินในอินเดีย (อยู่ใกล้สนามบินนานาชาติอินทิรา คานธี)

- *Indian War Memorial Museum* สามารถชมได้ใน Red fort เป็นที่แสดงเกี่ยวกับอาวุธโบราณและการรบ

- *National War Museum*

- *Cadets academy* ที่อยู่ Delhi Metro Yellow Line, Outram Lines, Mukherjee Nagar, Delhi, 110009

- *The National Cadet Corps*

- *NDA Coaching in Delhi -CADETS ACADEMY*

6.ด้านสังคมวัฒนธรรม เพื่อเรียนรู้วิถีชีวิต วัฒนธรรม และสังคมอินเดีย

การชม Kingdom of Dream เป็นชื่อที่แสดงถึงอาณาจักรแห่งความฝันเป็นโลกที่งดงามของจินตนาการที่ไร้คู่แข่ง ผสมผสานของวัฒนธรรมอินเดีย มรดก ศิลปะ ทัศนกรรม อาหารและศิลปะการแสดงกับเทคโนโลยี KOD มีสถานที่จัดงานตามมาตรฐานสากลชื่อ Nautanki Mahal และ Showshaa โรงละครนี้จะนำเสนอการแสดงที่เป็นตำนานของอินเดียเช่น Ram Lila & กฤษณะ Lila ในรูปแบบที่สร้างแรงบันดาลใจแล้ว perked ขึ้นด้วยเทคโนโลยีล่าสุดในด้านความบันเทิง นอกจากนี้ยังจะจัดงานแต่งงานของอินเดียจำลองที่สมบูรณกับ Baarat, เจ้าบ่าวและเจ้าสาว ผู้เข้าชมสามารถมีส่วนร่วมในครั้งนี้นี้และนำกลับทรงจำที่ขอบจากประสบการณ์ครั้งหนึ่งในชีวิตเวลา

เมืองอัครา

อัคราอยู่ห่างจากกรุงนิวเดลีราวๆ 200 กว่ากิโล ก่อนที่จะมีทางด่วนยมนา (Yamuna Express) ต้องนั่งรถจากเดลีนานถึง 4-5 ชั่วโมง พอมีทางด่วนก็ร้อนเหลือเพียง 2 ชั่วโมงนิดๆ สะดวกขึ้นมาก เมืองนี้ตั้งอยู่ริมแม่น้ำยมุนา มีประชากร 1.7 ล้านคน เคยเป็นเมืองหลวงสมัยที่ชาวโลกยังเรียกอินเดียว่า “ฮินดูสถาน”

ทัชมาฮาล (TAJ MAHAL) อนุสรณ์สถานแห่งความรักอมตะที่ถูกสร้างจากหินอ่อนสีขาวบริสุทธิ์อันงดงาม วิจิตร จนได้รับการยกย่องเป็นหนึ่งใน เจ็ดสิ่งมหัศจรรย์ของโลก (SEVEN WONDERS OF THE WORLD) พระเจ้าชาร์เจฮาน (SHAH JAHAN) ทรงรับสั่งให้สร้างขึ้นเป็นที่บรรจุพระศพของพระนางมুমตัสมาฮาล พระมเหสีซึ่งสิ้นพระชนม์จากการมีพระประสูติกาลในปี ค.ศ. 1631 สถานที่แห่งนี้ใช้เวลาสร้างถึง 17 ปี ด้วยแรงงานกว่า 20,000 คน ออกแบบและตกแต่งจากช่างฝีมือเอกของโลกในยุคนั้น ประดับประดาด้วยอัญมณีและหินสีนานาชนิดบนหินอ่อนสีขาว ภายในมีที่บรรจุพระศพของพระนางมুমตัสมาฮาลและพระเจ้าชาร์เจฮาน ไว้เคียงคู่กับทัชมาฮาลจนตราប់ชั่วนิรันดกาล

อัคราฟอรัท (AGRA FORT) ห่างจากทัชมาฮาลประมาณ 3 กิโลเมตรเป็น พระราชวังที่ยิ่งใหญ่สร้างขึ้นโดยใช้ เวลาที่ยาวนานถึงสามยุคของกษัตริย์แห่งราชวงศ์โมกุล มีลักษณะเป็นกำแพงสองชั้นและป้อมอาคารทางเข้าสี่ทิศ ภายในประกอบด้วยพระราชวัง มัสยิด สวนดอกไม้ สนาม และอาคารทางเดินโดยรอบ ทั้งอาคารหินทรายสีแดง สร้าง โดยกษัตริย์อัครบาร์ ที่นี่ยังเป็นที่คุมขังกษัตริย์ชาห์เจฮัน โดยบุตรชายของพระองค์เอง พระองค์ใช้เวลาช่วงสุดท้ายของ ชีวิต โดยการมองผ่านกระจกเงาที่ตั้งอยู่ในที่คุมขังสะท้อนเงาไปยังทัชมาฮาล

ฟาร์เตห์ปุระสิกรี เมืองที่พระเจ้าอัครบาร์ มหาราชทรงสร้างขึ้นเพื่อหวังจะให้ เป็นเมืองหลวงใหม่แต่เนื่องจาก เป็นเมืองที่ไม่มีแม่น้ำไหลผ่าน ทำให้แห้งแล้งจนไม่สามารถอยู่ได้จึงได้ทิ้งเมืองและย้ายไปตั้งเมืองหลวงที่เมืองอัครา แต่ ถึงเมืองจะทิ้งร้างไว้นานก็ยังคงหลงเหลือความงดงามและท่านจะได้เห็นแนวความคิด ที่จะรวมทุกศาสนาเป็นหนึ่ง เดียวของพระเจ้าอัครบาร์มหาราช พระองค์ทรงมีมเหสีสามพระองค์และมเหสีแต่ละองค์ต่างนับถือศาสนาที่แตกต่างกัน คือ ศาสนาอิสลาม,ฮินดู และคริสต์ แต่ก็สามารถอยู่ร่วมกันได้ตัวพระราชวังสร้างโดยหินสีแดงและแบ่งเป็นห้องต่าง ๆ รวมถึงมีแสดงดนตรี และห้องประชุมอันงดงาม

แผนที่ 2 แผนการสำรวจการทัศนศึกษาเมืองไมซอร์หรือไมซุรุ (Mysuru)

ความสำคัญ

Mysuru เป็นอดีตเมืองหลวงของรัฐกรณาฏกะ (Karnataka) โดยเมืองหลวงของรัฐปัจจุบัน คือบังกอลอร์ (Bangalore) Mysuru เป็นเมืองที่ใหญ่ที่สุดลำดับสามของรัฐกรณาฏกะ เคยเป็นเมืองหลวงของอาณาจักร Mysore อดีต Mysuru ปกครองด้วยราชวงศ์วอเดยา (Wodeyar) ผู้ปกครองอาณาจักรวิเจยานะกา (Vijayanagar) ราชวงศ์นี้มี อิทธิพลทางศิลปะและวัฒนธรรมที่เป็นมรดกถึงปัจจุบัน โดดเด่นด้วยสไตล์การระบายสี พรหม และผ้าไหมสำหรับ ปัจจุบัน Mysuru ถูกจัดอันดับให้เป็นเมืองใหญ่ที่สะอาด มีการจัดการขยะและสิ่งแวดล้อมที่ดี ในปี 2016 (Cleanest Cities โดย CSE survey) โดยภาคอุตสาหกรรมบริการโดยเฉพาะการท่องเที่ยวเป็นแหล่งรายได้หลักของเมือง Mysore ได้ชื่อว่าเป็น “The Palace City of India” แต่ละปีมีนักท่องเที่ยวมาเยือนเมือง Mysore มากกว่า 3 ล้าน คนต่อปี อีกทั้งยังเป็นศูนย์ส่งออกซอฟต์แวร์อันดับ 2 ของรัฐกรณาฏกะ รองจากเมืองบังกอลอร์

สถานที่สำคัญในเบื้องต้น

1.พระราชวังไมซอร์ (Mysore Palace) หรือ Amba Vilas Palace พระราชวังมีลักษณะทางสถาปัตยกรรมที่เรียกว่า อินโด-ซาราเซนิก ผสมผสานศิลปะฮินดู มุสลิม ราชพฤต และโกธิค ก่อสร้างด้วยหิน 3 ชั้น โดมหินอ่อน มีหอคอย 5 ชั้น และล้อมรอบด้วยสวนขนาดใหญ่ ภายในพระราชวังหลักประกอบด้วยห้องพระโรง ที่ประทับ ที่มีภาพวาดจัดแสดง ตลอดทางเดิน เพื่อบอกเล่าเรื่องราวในอดีต การจัดแสดงเครื่องใช้ส่วนพระองค์ และของกำนัลที่มีผู้นำมาถวายแก่ กษัตริย์สมัยนั้น ความงดงามของสถาปัตยกรรมสมัยก่อน งานแกะสลักเสา ประตู งานจิตรกรรมต่างๆ ในวันอาทิตย์ ตอนหัวค่ำมีการเปิดไฟประดับรอบตัวพระราชวัง

2. วิหารจามุนเดศวรี (Chamundeshwari Temple) ตั้งอยู่ห่างจากตัวเมืองไปทางตะวันออก ประมาณ 13 กิโลเมตร ยอดเขาแห่งนี้มีความสูงประมาณ 1,000 เมตร (3,300 ฟุต) ถูกตั้งชื่อตาม พระแม่จามุนดี (Chamundi) หรือ จามุนเดศวรี ซึ่งถือกำเนิดจากพลังของพระแม่ศक्ति ด้านบนยอดเขาเป็นที่ตั้งของ วิหารจามุนเดศวรี (Chamundeshwari Temple) ที่มีความสูงถึงเจ็ดชั้นตกแต่งด้วยหินแกะสลักอย่างสวยงาม
3. St. Philomena's Cathedral เป็นโบสถ์ที่มีความสูงที่สุดของอินเดียโดยมีความสูง 53 เมตร
4. Somnathpur Temple
5. Namdroling Nyingmapa Monastery
6. วัดเซน Jain Temple Shravana Belgola หรือ ศรีวานาเบลากูล่า ของศาสนาเซน มีรูปปั้นศาสดามหาวิระขนาดยักษ์ตั้งตระหง่านอยู่บนยอดเขา
7. สถาบันอุดมศึกษา เช่น มหาวิทยาลัยไมซอร์ (Mysore University) Chamarajendra Technical Institute หรือ National Institute of Engineering
8. นิคมอุตสาหกรรมหรือโรงงานที่น่าสนใจ
9. ธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เช่น อัชฎางค์โยคะ
10. ประเพณีหรือวัฒนธรรมในท้องถิ่นที่น่าสนใจ
11. ตลาดสดกลางเมืองย่านถนนเดวะราชา ที่เต็มไปด้วยสีสันทันและชีวิตชีวาของการซื้อขายผัก ผลไม้ เนื้อสัตว์ และสินค้าทุกชนิดรวมถึงเครื่องประดับสำหรับสาว ๆ เช่น ของแกะสลักจากไม้จันทน์หอม น้ำมันจันทน์ รูปหอม ผ้าคลุมไหล่
12. สวนบริנדาวัน (Brindavan Garden) อยู่ห่างจากตัวเมืองไปราว 19 กิโลเมตร ในสวนเต็มไปด้วยแมกไม้บานาพันธุ์ ทั้งไม้ยืนต้น ไม้พุ่ม และดอกไม้ รวมทั้งบึงกว้างที่มีเรือลှิบให้เช่าออกกำลังกาย พร้อมน้ำพุเต้นระบำตามจังหวะแสงสีในยามค่ำคืน

ตัวอย่างกำหนดการ

พลเอกหญิง สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
เสด็จพระราชดำเนินทรงนำข้าราชการและนักเรียนนายร้อยโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า
ทัศนศึกษาสาธารณรัฐอินเดีย
ระหว่างวันที่ ๑๗ - ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๖๐

วันจันทร์ที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๖๐ (วันที่ ๑/๒)

(กรุงเทพมหานคร - กรุงนิวเดลี)

๐๕.๓๐ น. - สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีประทับเครื่องบินพระที่นั่งของการบิน
กรุงเทพ จำกัด - ๓๑๙ เครื่องบินแบบแอร์บัส เอ ๑ เทียวิบินพิเศษ ที่ พีจี (มหาชน) ๑๓๒ (
เสด็จพระราชดำเนินจากท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ ไปยังกรุงนิวเดลี สาธารณรัฐอินเดีย
(ใช้เวลาบินประมาณ ๓ ชั่วโมง ๓๐ นาที)

การจัดเครื่องบินพระที่นั่ง

ภาคผนวก ๑ หน้า

ฉลองพระองค์

ชุดกลางวันสั้น ไม้ทุกซ์

การแต่งกาย

นายทหารชาย

เครื่องแบบปกติ กากีแกมเขียว คอปับ แขนยาว หมวกทรงหม้อตาล

นายทหารหญิง

เครื่องแบบปกติ กากีแกมเขียว คอปก แขนยาว หมวกทรงอ่อนพับปีก

นักเรียนนายร้อย

เครื่องแบบปกติ กากีแกมเขียว คอปับ แขนยาว ไม้ทุกซ์ หมวกทรงหม้อตาล

สุภาพบุรุษ

ชุดสากล ไม้ทุกซ์

สุภาพสตรี

ชุดกลางวันสั้น ไม้ทุกซ์

สาธารณรัฐอินเดีย

(ตั้งอยู่ในภูมิภาคเอเชียใต้ มีพรมแดนติด ๗ ประเทศ คือ สาธารณรัฐประชาชนจีน สหพันธ์สาธารณรัฐประชาธิปไตยเนปาล ราชอาณาจักร
ภูฏาน สาธารณรัฐอิสลามปากีสถาน สาธารณรัฐสังคมนิยมประชาธิปไตยศรีลังกา สาธารณรัฐประชาชนบังกลาเทศ และสาธารณรัฐแห่ง
สหภาพเมียนมา พรมแดนทางทิศตะวันออกเฉียงใต้และทิศใต้ติดกับมหาสมุทรอินเดีย มีพื้นที่ทั้งหมด ๓ตารางกิโลเมตร ๒๘๗,๕๙๐,
ของโลก ๗ โดยมีขนาดพื้นที่ใหญ่เป็นอันดับ

ภูมิประเทศของสาธารณรัฐอินเดียมีความหลากหลาย ประกอบด้วยแนวเทือกเขาสูงต่ำสลับกับที่ราบสูง ทางทิศเหนือมีแม่น้ำสายสำคัญ
ไหลผ่าน คือ แม่น้ำสินธุและแม่น้ำคงคา จึงมีพื้นที่อุดมสมบูรณ์ ทิศใต้ประกอบด้วยแม่น้ำสายสั้น ๆ พื้นที่ส่วนใหญ่ของสาธารณรัฐ
อินเดียตั้งอยู่บนคาบสมุทรอินเดียซึ่งนับเป็นพื้นที่ทางธรณีวิทยาที่เก่าแก่ที่สุดในโลก และมีพื้นที่ทางตะวันออกเฉียงเหนืออีกส่วนหนึ่งที่
ตั้งอยู่ติดต่อกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาและสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยมีสภาพภูมิอากาศแตกต่างกันอย่างมาก ตอนเหนืออยู่ใน
เขตหนาว ขณะที่ตอนใต้อยู่ในเขตร้อน อุณหภูมิเฉลี่ยในที่ราบช่วงฤดูร้อน ประมาณ ๓๕ องศาเซลเซียส และในฤดูหนาว ประมาณ ๑๐
องศาเซลเซียส นอกจากนี้ สาธารณรัฐอินเดียยังมีชายฝั่งทะเลยาวรวมประมาณ ๗) กิโลเมตร ๕๑๗,๔ (ไมล์ ๗๐๐, มีอาณาเขตทางทะเลใน
มหาสมุทรอินเดีย (ทะเลอาหรับ อ่าวเบงกอล และมีเขตน่านน้ำติดกับเขตน่านน้ำไทยในทะเลอันดามัน)

สาธารณรัฐอินเดียปกครองแบบสหพันธ์สาธารณรัฐ) Federal Republic) โดยแบ่งอำนาจการปกครองเป็น ๒๙ รัฐ และดินแดนสหภาพ
(Union Territories) อีก ๗ เขต แยกศาสนาออกจากการเมือง) secular state) และมีประธานาธิบดีเป็นประมุขของรัฐทางพิธีการ
ประธานาธิบดีคนปัจจุบัน คือ นายประนาบ มุกเคอร์จี) Pranab Mukherjee) เข้ารับตำแหน่งเมื่อวันที่ ๒๕ กรกฎาคม พ๒๕๕๕ .ศ. (กำลังจะ
พ้นตำแหน่งตามวาระในวันที่ ๒๕ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๐) และนายเรนทรา โมตี) Narendra Modi) ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี เมื่อ

วันที่ ๒๖ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๗ .ศ. สาธารณรัฐอินเดียมีประชากร ๑ พันล้านคน ๓. ซึ่งมากเป็นอันดับที่ ๒ ของโลก มีระบบเศรษฐกิจแบบเศรษฐกิจการตลาดที่มุ่งกระตุ้นอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจควบคู่ไปกับการกระจายรายได้และการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างครอบคลุม (inclusive growth) ให้ความสำคัญกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่ง การศึกษา การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การสาธารณสุข และความมั่นคงทางสังคม ในช่วง ๑๐ ปีที่ผ่านมา เศรษฐกิจอินเดียเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว โดยมีอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในระดับที่น่าพอใจและมีเสถียรภาพ ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๘ .ศ. – ๒๕๕๙ มีอัตราการเติบโตของ GDP โดยเฉลี่ยอยู่ที่ประมาณร้อยละ ๗.๖. สาธารณรัฐอินเดียเป็นตลาดที่มีขนาดใหญ่ และเป็นศูนย์กลางธุรกิจบริการที่สำคัญของโลกทั้งด้านการเงิน การธนาคาร เทคโนโลยีสารสนเทศ สาธารณรัฐอินเดียจึงเป็นทั้งตลาดการค้า การท่องเที่ยว และแหล่งลงทุนที่สำคัญของประเทศไทย ประเทศไทยและสาธารณรัฐอินเดียดำเนินความสัมพันธ์อย่างราบรื่นและแน่นแฟ้น โดยมีการสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างกันเมื่อวันที่ ๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๐๓ โดยในระยะแรกเป็นระดับอัครราชทูต และได้ยกระดับขึ้นเป็นระดับเอกอัครราชทูตเมื่อวันที่ ๒๕๕๐ .ศ. .พศ) ปัจจุบัน ๒๕๕๔ ตั้งแต่วันที่ ๕ มีนาคม พนายชุตินทร คงศักดิ์ ดำรงตำแหน่งเอกอัครราชทูตไทยประจำสาธารณรัฐ (๒๕๖๐ .ศ. (๑แห่ง ได้แก่ ๓อินเดีย และมีสถานกงสุลใหญ่อีก เมืองกัลกัตตา (Kolkata) มีนายปรีชา แก่นสา ดำรงตำแหน่งกงสุลใหญ่ ๒เมืองมุม () ไป Mumbai) มีนายเอกพล พูลพิพัฒน์ ดำรงตำแหน่งกงสุลใหญ่ และ ๓) เมืองเจนไน (Chennai) มีนางครองชนิษฐ์ รักษ์เจริญ ดำรงตำแหน่งกงสุลใหญ่ ส่วนสาธารณรัฐอินเดียมีสถานเอกอัครราชทูตที่กรุงเทพมหานคร และสถานกงสุล ณ จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีนายภควันต์ สิงห์ พิศโนอี (Mr. Bhagwant Singh Bishnoi) ดำรงตำแหน่งเอกอัครราชทูตสาธารณรัฐอินเดียประจำประเทศไทย ในช่วงที่ผ่านมาประเทศไทยและสาธารณรัฐอินเดียมีการแลกเปลี่ยนการเยือนระหว่างผู้นำระดับสูงอย่างสม่ำเสมอ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๕ .ศ. ๙ มีปริมาณการค้าระหว่างกันคิดเป็นมูลค่ารวม ๗,๗๒๓.๙ ล้านดอลลาร์สหรัฐ ทั้งนี้ ในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ .ศ. ประเทศไทยและสาธารณรัฐอินเดียได้ดำเนินกิจกรรมเพื่อฉลองการครบรอบ ๗๐ ปีการสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างทั้งสองประเทศร่วมกัน โดยฝ่ายไทยได้จัดกิจกรรมแรกคืองานนิทรรศการภาพถ่ายฝีพระหัตถ์ในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เมื่อวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๐ .ศ.)

กรุงนิวเดลี

(เป็นเมืองหลวงของสาธารณรัฐอินเดีย อยู่ในเขตเดลี หรือชื่อเต็มคือ National Capital Territory of Delhi (NCT) ซึ่งมีสถานะเป็นดินแดนสหภาพ (Union Territory) ไม่ขึ้นกับรัฐใด และเป็นมหานครที่มีขนาดใหญ่ที่สุดของสาธารณรัฐอินเดีย มีประชากร (ประมาณ ๒๗.๒ ล้านคน) มากเป็นอันดับสองของประเทศรองจากเมืองมุมไบ ประมาณ) ๑๘๖.๖ ล้านคน กรุงนิวเดลีครอบคลุมพื้นที่เดลีเก่าซึ่งเป็นศูนย์กลาง (.ศ. การปกครองของประเทศในสมัยที่อังกฤษปกครองอินเดียตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๒๐ และเดลีใหม่หรือนิวเดลี ซึ่งอังกฤษได้สร้างขึ้นในปี พ.ศ. ๒๔๕๕ โดยมีเซอร์เอ็ดวิน ลูเตเยนส์ (Sir Edwin Lutyens) กับเซอร์เฮอริเบิร์ต เบเกอร์ (Sir Herbert Baker) สถาปนิกชาวอังกฤษ เป็นผู้ออกแบบ และสร้างเสร็จในปี พ.ศ. ๒๔๕๓

กรุงนิวเดลีในฐานะดินแดนสหภาพเทียบเท่ารัฐ มีโครงสร้างของฝ่ายบริหารประกอบด้วยผู้ว่าการรัฐ (Lieutenant Governor) แต่งตั้งโดยประธานาธิบดีอินเดีย มีคณะรัฐมนตรี (Council of Ministers) โดยมีมุขมนตรี (Chief Minister) เป็นหัวหน้าและเป็นผู้ใช้อำนาจบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ มีสภาผู้แทนราษฎร (Legislative Assembly) มาจากการเลือกตั้ง ปัจจุบันนาย Arvind Kejriwal ดำรงตำแหน่งเป็น มุขมนตรีตามหลักฐานทางประวัติศาสตร์ กรุงนิวเดลีมีรากฐานมาตั้งแต่สมัยพุทธกาล โดยที่เคยมีชื่อเรียกกันว่านครอินทพรบัสดี) นักวิชาการบางส่วนเชื่อกันว่าเป็นเมืองเดียวกับที่ปรากฏในมหากาพย์มหาภารตและมีความเชื่อว่ามีหลักฐานว่า พระพุทธเจ้าเคยเสด็จมาเพื่อแสดงมหาสติ (ปฏิญาณสูตรแก่พุทธบริษัทที่ “กัมมาตัมมะนิคม ซึ่งในปัจจุบัน อยู่ในเขต ” Greater Kailash ขานกรุงนิวเดลี นครเดลีในอดีตได้ผ่านการปกครองโดยกษัตริย์จากราชวงศ์ต่าง ๆ ถึง ๘ สมัย จึงได้รับมรดกทางวัฒนธรรมจากการปกครองที่หลากหลาย ทั้งศิลปะอินเดีย ยุโรปและโมกุล ซึ่งยังปรากฏร่องรอยอยู่ตามโบราณสถานและโบราณวัตถุที่มีอยู่ในกรุงนิวเดลีในปัจจุบัน

ปัจจุบัน กรุงนิวเดลีมีผังเมืองที่ดีและเป็นระบบ โดยในสมัยที่อยู่ใต้การปกครองของอังกฤษ ได้มีการแบ่งพื้นที่เป็นย่านที่อยู่อาศัยของข้าราชการ ผู้มีตำแหน่งทางการเมือง ตลอดจนที่ทำการของรัฐบาลอย่างเป็นทางการเป็นระเบียบ ทั้งนี้ กรุงนิวเดลียังเป็นที่ตั้งของสถานที่ที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์จำนวนมาก อาทิ ราชฆาฏ (Raj Ghat) เป็นอนุสาวรีย์ที่สร้างขึ้นเพื่อรำลึกถึงมหาตมาคานธี พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติอินเดีย ซึ่งเป็นสถานที่เก็บรวบรวมโบราณวัตถุและศิลปกรรมของอินเดียมากกว่า ๑๕๐,๐๐๐, ชิ้น ตลอดจนพระบรมสารีริกธาตุของพระพุทธเจ้า ซึ่งประดิษฐานอยู่บนบุษบกไม้สักแกะสลักปิดทองที่รัฐบาลไทยได้จัดสร้างถวายเป็นพุทธบูชา ป้อมแดง หรือ Red Fort เป็นพระราชวังของชาห์ ชะฮัน จักรพรรดิองค์หนึ่งของราชวงศ์โมกุล) พระองค์เดียวกับที่ทรงสร้างทัช มาฮาลซึ่งปัจจุบันใช้เป็น (ประกอบพิธีฉลองเอกราชของสาธารณรัฐอินเดีย กุตบมินาร์) (Qutab Minar) เป็นหอคอยสูงที่ถือเป็นเครื่องหมายของเดลี เป็นถาวรวัตถุที่มีความงามภายนอกเป็นหินทรายสีแดง สร้างเป็นลูกฟูกขึ้นไปอย่างเกลี้ยงเกลา ซึ่งได้มีการสร้างต่อกันขึ้นไปหลายทอดหลายยุคสมัย แต่ละ

ลูกฟูจจารึกเป็นอักษรอารบิกจากบทสวดในพระคัมภีร์กูราน และสุสานหุมาเยน (Humayun's Tomb) ซึ่งเป็นที่ฝังศพของหุมาเยน ซึ่งเป็นจักรพรรดิองค์ที่สองของราชวงศ์โมกุล และถือเป็นต้นแบบของการสร้างทัช มาฮาล)

- ที่หมาย**
๑. มหาวิทยาลัยเดลี
 ๒. คานธี สมฤติ
 ๓. เอกอัครราชทูต ณ กรุงนิวเดลี ถวายพระกระยาหารกลางวัน ณ ภัตตาคารสไปซ์ รูท โรงแรมอิมพีเรียล
 ๔. พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติกรุงนิวเดลี
 ๕. ประตูดัชชัอินเดี่ย
 ๖. พิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์การเกษตรศาสตร์แห่งชาติ
 ๗. พิพิธภัณฑ์สุขานานาชาติสุลาภ
 ๘. เสวยพระกระยาหารค่ำ ณ ภัตตาคารเดอะ คิวบ์ โรงแรมลีลา พาเลซ

๐๘.๐๐ น. - เสด็จพระราชดำเนินถึงท่าอากาศยานนานาชาติอินทิรา คานธี (Indira Gandhi International Airport)

กรุงนิวเดลี สาธารณรัฐอินเดีย

(เวลาที่กรุงนิวเดลีช้ากว่ากรุงเทพมหานคร ๑ ชั่วโมง ๓๐ นาที)

ผู้รับเสด็จ

ฝ่ายอินเดีย

- พันเอก ชันจีฟ เสฏฐี (Colonel Sanjiv Sethi)
ผู้อำนวยการกองใต้ ๑ กรมใต้ กระทรวงการต่างประเทศสาธารณรัฐอินเดีย

ฝ่ายไทย

- นายชุตินทร คงศักดิ์
เอกอัครราชทูต ณ กรุงนิวเดลี และภริยา
- ข้าราชการสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงนิวเดลี
- เมื่อเครื่องบินจอดเรียบร้อยแล้ว เอกอัครราชทูต ณ กรุงนิวเดลีไปเฝ้าทูลละอองพระบาท
ในเครื่องบินและกราบบังคมทูลเชิญเสด็จออกจากเครื่องบิน
- หม่อมหลวง ปิยวรรณ คงศักดิ์ ภริยาเอกอัครราชทูต ณ กรุงนิวเดลี ทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายมาลัย
ข้อพระกร
- นาวาอากาศเอกสุรฤทธิ์ กิจจาทร ผู้ช่วยทูตฝ่ายทหารอากาศและรองผู้ช่วยทูตฝ่ายทหาร
ประจำสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงนิวเดลี กราบบังคมทูลรายงานการปฏิบัติหน้าที่ราชองครักษ์เวร
- เสด็จพระราชดำเนินไปยังห้องรับรองพิเศษ
(ผู้ตามเสด็จ ๑๕ คน ได้แก่ ๑. คุณหญิงอารยา ๒. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประพจน์ ๓. พลโท สิทธิพล
๔. พลตรี สันต์ชัย ๕. พลตรี วินัฐ ๖. พลตรีหญิง ปิยนุช ๗. พลตรีหญิง ศิริรัตน์ ๘. พลตรี ศรศักดิ์
๙. ร้อยเอก รุ่งรัฐ ๑๐. หม่อมหลวงมานีทิพย์ ๑๑. นางชญาอนุตม์ ๑๒. นางสาวเขมาภร ๑๓. นางสาววัชรภรณ์
๑๔. นางสาวกคินี ๑๕. นายวิทยา)
- มีพระราชปฏิสันถารด้วยผู้มาเฝ้าทูลละอองพระบาทรับเสด็จ
- ทรงพักพระอิริยาบถ

๐๘.๑๕ น. - ประทับรถยนต์พระที่นั่งเสด็จพระราชดำเนินจากท่าอากาศยานนานาชาติอินทิรา คานธี ไปยัง
มหาวิทยาลัยเดลี (University of Delhi)

การจัดขบวนรถยนต์พระที่นั่ง

ภาคผนวก ๒ หน้า

๐๙.๐๐ น. – เสด็จพระราชดำเนินถึงมหาวิทยาลัยเดลี

(เป็นมหาวิทยาลัยแห่งแรกในกรุงนิวเดลี แต่มีชื่อมหาวิทยาลัยที่เก่าแก่ที่สุดของ)สาธารณรัฐอินเดีย .ศ.ก่อตั้งขึ้นใน พ (๒๕๖๕ ภายใต้พระราชบัญญัติของสภานิติบัญญัติกลาง)Central Legislative Assembly (แห่งบริติชอินเดีย)British India) เมื่อแรกเริ่มก่อตั้ง มหาวิทยาลัยเดลีได้รวมเอาวิทยาลัย ๓ แห่งที่มีอยู่เดิมในเขตเดลีเข้าเป็นส่วนหนึ่งของมหาวิทยาลัย ประกอบด้วยวิทยาลัยเซนต์สตีเฟน)St. Stephen's College (ก่อตั้งใน พ .ศ.๒๔๒๔ วิทยาลัยฮินดู)Hindu College (ก่อตั้งในปี พ.ศ. ๒๔๔๒ และวิทยาลัยรามฆาส)Ramjas College (ก่อตั้ง ใน พ .ศ.๒๔๖๐ พร้อมทั้งได้ตั้งคณะอักษรศาสตร์ และคณะวิทยาศาสตร์ขึ้นด้วย โดยมีนักศึกษาขณะนั้นทั้งหมด ๗๕๐ คน ปัจจุบันมหาวิทยาลัยเดลีได้กลายเป็นหนึ่งในมหาวิทยาลัยที่ใหญ่ที่สุดในสาธารณรัฐอินเดีย ประกอบด้วยวิทยาลัย ๔๕ แห่ง คณะ ๑๖ คณะ แผนกวิชาการ ๘๒ แผนก และศูนย์การเรียนรู้อีก ๒๐ แห่ง กระจายตัวอยู่ในวิทยาเขตด้านเหนือ)North Campus) และวิทยาเขตด้านใต้)South Campus) ในกรุงนิวเดลี โดยมีการเรียนการสอนรวมทั้งหมด ๕๐๑ หลักสูตร ทั้งนี้ ในปี พ .ศ.๒๕๕๙ – ๒๕๖๐ มีนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในระบบทั้งหมด ๒๒๒๘๐๑, คน แบ่งเป็นระดับปริญญาตรี ๑๙๒๑๕๒, คน ระดับปริญญาโทและเอก ๒๔ ๓๒๑,คน และผู้เข้ารับการอบรมหลักสูตรระยะสั้น ๖๓๓๘, คน นอกจากนี้ยังมีนักศึกษาในระบบทางไกลอีก ๔๓๒๔๓๖, คน มหาวิทยาลัยเดลีได้ผลิตบุคลากรที่มีประสิทธิภาพออกสู่สังคมเป็นจำนวนมาก โดยมีศิษย์เก่าที่ดำรงตำแหน่งมุขมนตรี)Chief Minister(และรัฐมนตรีในรัฐต่าง ๆ ของสาธารณรัฐอินเดียมากมาย และนายเนเรนทรา โมที นายกรัฐมนตรีสาธารณรัฐอินเดีย ก็สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยแห่งนี้ด้วย สถาปัตยกรรมยุคโคโลเนียลภายในมหาวิทยาลัยนับเป็นอีกหนึ่งจุดที่น่าสนใจ โดยในวิทยาเขตด้านเหนือของมหาวิทยาลัยเป็นที่ตั้งของอาคารสำนักงานรองอธิการบดี)Vice-Chancellor Office(ซึ่งเดิมสร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นทำเนียบอุปราชอังกฤษ)Viceregal Lodge (และได้ถูกแปรสภาพมาเป็นสำนักงานของมหาวิทยาลัยในปี พ .ศ.๒๕๗๖ ปัจจุบัน อาคารสำนักงานฯ ดังกล่าว ประกอบด้วยห้องที่สำคัญและมีคุณค่าทางประวัติศาสตร์มากมาย ซึ่งยังใช้งานอยู่ในปัจจุบัน อาทิ หอประชุมสภาผู้บริหารมหาวิทยาลัย)Council Hall(เดิมเคยใช้เป็นหอประชุมของสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งบริติชอินเดีย หอประชุมสภาผู้บริหารมหาวิทยาลัย)Council Room(ซึ่งเดิมเคยใช้เป็นห้องประชุมเกี่ยวกับนโยบายการบริหารประเทศ และปัจจุบันมีการประดับภาพรองอธิการบดีของมหาวิทยาลัยเดลีตั้งแต่คนแรกจนถึงยุคปัจจุบัน หอประชุมใหญ่)Convention Hall(ซึ่งเดิมเคยใช้เป็นห้องบอลรูมของอุปราชฯ และหอจดหมายเหตุ)The Archives(ที่ได้มีการปรับพื้นที่อาคารชั้นใต้ดินจนถึงชั้น ๒ ให้เป็นห้องจัดแสดงรูปภาพ แผนที่ และจดหมายเหตุที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ และเกี่ยวข้องกับพัฒนาการของมหาวิทยาลัยเดลี เป็นต้น

ทั้งนี้ สำนักงานของรองอธิการบดีนับเป็นที่ทำงานของผู้บริหารสูงสุดในทางปฏิบัติจริงของมหาวิทยาลัย เนื่องจากในระบบการบริหารสถาบันอุดมศึกษาของสาธารณรัฐอินเดีย รองอธิการบดีคือผู้มีอำนาจหน้าที่ในการบริหารสูงสุดในแต่ละมหาวิทยาลัย ส่วนตำแหน่งอธิการบดีเป็นตำแหน่งกิตติมศักดิ์ และโดยมากมักเป็นนักการเมืองที่มีอำนาจสูงสุดในพื้นที่นั้น ๆ สำหรับมหาวิทยาลัยเดลี มีประธานาธิบดีแห่งสาธารณรัฐอินเดียดำรงตำแหน่งประมุข)Visitor(และมีรองประธานาธิบดีแห่งสาธารณรัฐอินเดียดำรงตำแหน่งอธิการบดี ซึ่งประธานาธิบดีอินเดียแห่งสาธารณรัฐอินเดียในฐานะประมุขสูงสุดทางพิธีการ มีอำนาจแต่งตั้งรองอธิการบดีและคณะผู้บริหารมหาวิทยาลัยได้ตามระเบียบของมหาวิทยาลัย)

ที่อยู่ Maurice Nagar,
New Delhi, Delhi 110007

โทรศัพท์ +๙๑ ๑๑ ๒๗๖๖ ๗๕๒๔

ผู้รับเสด็จ

- นายโยเกช เค ทยาภิ (Mr. Yogesh K. Tyagi)
รองอธิการบดี
- ข้าราชการสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงนิวเดลี
- รองอธิการบดีฝ่ายทูลละอองพระบาทรับเสด็จ และนำเสด็จไปยังหอประชุมสภามหาวิทยาลัย (Council Hall)
- เสด็จพระราชดำเนินถึงหอประชุมสภามหาวิทยาลัย
- ประทับพระเก้าอี้
- รองอธิการบดีกราบบังคมทูลรายงานเกี่ยวกับความเป็นมาของมหาวิทยาลัย ปรัชญา บทบาท

ภารกิจในการผลิตบัณฑิตเพื่อพัฒนาประเทศ ผลงานด้านการศึกษาและความร่วมมือกับต่างประเทศ และแผนงานของมหาวิทยาลัย (ทอดพระเนตรวีดิทัศน์ประกอบการบรรยาย)

- ทรงพระดำเนินไปยังห้องประชุมคณะกรรมการบริหารมหาวิทยาลัย (Council Room)
- ทอดพระเนตรการตกแต่งห้องด้วยศิลปะในยุคราชาภิรมย์และภาพถ่ายรองอธิการบดีมหาวิทยาลัย ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน
- ทรงพระดำเนินไปยังอาคารหอจดหมายเหตุ (Archives Building)
- เสด็จพระราชดำเนินถึงอาคารหอจดหมายเหตุ
- ทอดพระเนตรหอประชุมใหญ่ (Convention Hall) ซึ่งเคยใช้เป็นที่จัดพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัย
- ทรงพระดำเนินขึ้นบันไดไปยังหอจดหมายเหตุ (ประมาณ ๓๐ ชั้น)
- เสด็จพระราชดำเนินถึงหอจดหมายเหตุ
- ทอดพระเนตรนิทรรศการภาพถ่าย (๑) การทำสงครามของชาวพื้นเมืองเพื่อต่อต้านการยึดครองของอังกฤษในปี ค.ศ. ๑๘๕๗ (๒) สภาพบ้านเมืองของอินเดียในอดีต และ (๓) ความเป็นมาของมหาวิทยาลัยเดลี
- ทรงพระดำเนินลงบันไดไปยังห้องรับรองพิเศษของมหาวิทยาลัยเดลี
- เสด็จพระราชดำเนินถึงห้องรับรองพิเศษ
- ประทับพระเก้าอี้
- พระราชทานพระราชวโรกาสให้คณะผู้บริหารมหาวิทยาลัยเดลีเฝ้าทูลละอองพระบาท (ผู้เข้าร่วมฝ่ายไทย ๑+๕ ดังนี้ ๑. เกอ็ครราชทูต ณ กรุงนิวเดลี ๒. คุณหญิงอารยา ๓. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประพนธ์ ๔. พลโท สิทธิพล ๕. พลตรีหญิง ปิยนุช)
- ทรงลงพระนามาภิไธยในสมุดเยี่ยม
- พระราชทานของที่ระลึก
- ฉายพระฉายาลักษณ์ร่วมกับคณะผู้บริหารมหาวิทยาลัยเดลี

๑๐.๐๐ น. - ประทับรถยนต์พระที่นั่งเสด็จพระราชดำเนินจากมหาวิทยาลัยเดลี ไปยังคานธี สมฤติ (Gandhi Smriti)

๑๐.๔๕ น. - เสด็จพระราชดำเนินถึงคานธี สมฤติ

(เป็นสถานที่ที่มหาตมคานธีพำนักอยู่ในช่วง ๑๔๕ วันสุดท้ายก่อนที่จะถูกลอบยิงและเสียชีวิตในช่วงเย็นวันที่ ๓๐ มกราคม พ.ศ.๒๕๔๑ ระหว่างที่กำลังเดินไปยังลานสวดมนต์และพบปะมวลชนตามกิจวัตรที่ปฏิบัติเป็นประจำทุกวัน ทั้งนี้ แต่เดิม คือบ้านของ "คานธี สมฤติ" นายกันชัมดัส บิรลา (Ghanshyamdas Birla) ซึ่งเป็นสมาชิกในตระกูลนักธุรกิจชื่อดัง และมีความคุ้นเคยกับมหาตมคานธี โดยได้เชื้อเชิญให้มหาตมคานธีมาอยู่อาศัยและทำกิจกรรมต่าง ๆ ภายในบ้านนี้ได้ อย่างไรก็ดี หลังจากมหาตมคานธีเสียชีวิต รัฐบาลอินเดียได้เจรจาขอซื้อบ้านหลังนี้จากตระกูล Birla และเปิดเป็นพิพิธภัณฑ์ที่รำลึกถึงคุณูปการของมหาตมคานธี ภายใต้ชื่อคานธี สมฤติ ในวันที่ ๑๕ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๑๖ .ศ.

ใกล้ประตูทางเข้าคานธี สมฤติ ได้จัดแสดงรูปปั้นมหาตมคานธีกับเด็กสองคนพร้อมจารึกคำพูดอันโด่งดังของมหาตมคานธีที่ว่า "My Life is My Message" เพื่อสะท้อนแนวคิดการใช้ชีวิตทั้งชีวิตเพื่อต่อสู้และช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสทุกคนในสังคม ภายในพื้นที่ของมหาตมคานธี สมฤติ ประกอบด้วยส่วนจัดแสดงที่สำคัญทั้งหมด ๕ จุดคือ ๑) พิพิธภัณฑ์สื่อผสม (Multimedia Museum) (นำเสนอแนวคิดของมหาตมคานธีผ่านสื่อทันสมัยซึ่งเปิดให้บริการตั้งแต่ พ.ศ.๒๕๔๘ และจะใช้เวลารับชมประมาณ ๒ ชั่วโมง ๒) ระเบียงภาพถ่ายเหตุการณ์สำคัญ (และการต่อสู้เพื่อเรียกร้องอิสรภาพของมหาตมคานธี โดยนำเสนอทั้งภาพถ่ายขาวดำที่ดำที่หาดูได้ยาก และภาพวาดโดยศิลปินชื่อดัง- (๓)สะท้อนถึงผลงานและความพยายามของคานธีในการเรียกร้องอิสรภาพให้แก่อินเดียด้วยความเสียสละอย่างยิ่ง ห้องพักที่มหาตมคานธี

เคยดำรงชีวิตอยู่จริง โดยจัดแสดงสิ่งของเครื่องใช้ของมหาตมคานธี อาทิ แว่นตาทรงกลม นาฬิกา ไม้เท้า และหินขัดตัวที่มหาตมคานธีใช้ทำความสะอาดร่างกายแทนสบู่ เป็นต้น ซึ่งสะท้อนถึงความเรียบง่ายในการดำเนินชีวิตของมหาตมคานธี นอกจากนี้ ยังจัดแสดงภาพถ่ายการพบหารือระหว่างมหาตมคานธีกับบุคคลสำคัญต่าง ๆ โดยเฉพาะการหารือครั้งสุดท้ายกับนายซาร์दार วัลลภภัย ปาเทล (Sardar Vallabhbhai Patel) รองนายกรัฐมนตรีแห่งสาธารณรัฐอินเดียในสมัยนั้น ซึ่งเป็นอาคันตุกะรายสุดท้ายที่มาเยี่ยมมหาตมคานธีก่อนจะถูกสังหาร ๔ เส้นทางสุดท้ายที่ (มหาตมคานธีใช้เดินไปยังลานสวตมนต์ ซึ่งนำไปยังซุ้มหินที่จัดทำขึ้นเป็นสัญลักษณ์แสดงจุดที่คานธีถูกลอบสังหารเมื่อวันที่ ๓๐ มกราคม พ.ศ.๒๔๙๑ โดยด่านหลังซุ้มจะมีระเบียงหินสีแดงซึ่งเป็นจุดที่มหาตมคานธีจะใช้นั่งเพื่อนำสวตมนต์และพบปะมวลชนเป็นประจำทุกวัน ทั้งนี้ ผู้ที่เดินทางมาเยือนคานธี สมถิติทุกคนจะแสดงความเคารพและรำลึกถึงมหาตมคานธีโดยการถอดรองเท้าและเดินไปปรียดอกไม้ที่ซุ้มดังกล่าว โดยที่ผ่านมามีบุคคลสำคัญของโลกจำนวนมากเดินทางมาแสดงความเคารพต่อมหาตมคานธีที่ซุ้มแห่งนี้แล้ว อาทิ เจ้าชายวิลเลียม ดยุกแห่งเคมบริดจ์ และแคเธอรีน ดัชเชสแห่งเคมบริดจ์ เป็นต้น และ ๕ (ถัดจากซุ้มหินที่รำลึกถึงการเสียชีวิตของมหาตมคานธีจะมีการจัดแสดงระเบียงประวัติของ มหาตมคานธี ซึ่งถ่ายทอดลำดับเรื่องราวในชีวิตของมหาตมคานธีตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน)

ที่อยู่ 5, Tees January Marg,
Tees January Road Area,
Motilal Nehru Marg Area,
New Delhi, Delhi 110001

โทรศัพท์ +๙๑ ๑๑ ๒๓๐๑ ๒๔๕๓

ผู้รับเสด็จ

- นายทีปังกร ศรี กยัน (Mr. Dipankar Shri Gyan)
ผู้อำนวยการคานธี สมถิติ
- ข้าราชการสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงนิวเดลี
- ผู้อำนวยการคานธี สมถิติเฝ้าทูลละอองพระบาทรับเสด็จและนำเสด็จผ่านห้องสมุดประจำพิพิธภัณฑ์ไปยังระเบียงภาพถ่ายเหตุการณ์สำคัญ และการต่อสู้เพื่อเรียกร้องอิสรภาพให้แก่อินเดียของมหาตมคานธี
- ทอดพระเนตรภาพถ่ายเรื่องราวของมหาตมคานธีนับตั้งแต่การต่อสู้เพื่อเรียกร้องอิสรภาพ จนถึงการเสียชีวิตซึ่งได้รับการไว้อาลัยจากนานาชาติ
- ทรงพระดำเนินถึงห้องพักของมหาตมคานธี ซึ่งมหาตมคานธีใช้พำนักอยู่ในกรุงนิวเดลีในช่วง ๑๔๔ วันสุดท้ายของชีวิต
- ทอดพระเนตรมุกทำงาน ที่นอน และของใช้ส่วนตัวของมหาตมคานธี
- ทรงพระดำเนินตามเส้นทางที่มหาตมคานธีเดินไปยังลานสวตมนต์ที่ลานสนามหญ้า
- เสด็จพระราชดำเนินถึงมูร์บรอง
- ประทับพระเก้าอี้
- ทรงถอดฉลองพระบาท
- ทรงพระดำเนินไปยังลานสนามหญ้าบริเวณใกล้กับซุ้มหินที่แสดงจุดถูกลอบสังหารมหาตมคานธี (The Place of Mahatma Gandhi's Martyrdom)
- ทรงปรียกลีบดอกไม้รอบซุ้มหินที่แสดงจุดถูกลอบสังหาร โดยมีคณะนักเรียนนายร้อยโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้ายื่นเข้าแถวเพื่อร่วมแสดงความอาลัย
- ทรงพระดำเนินไปยังมูร์บรอง
- ทรงสวมฉลองพระบาท
- ทรงพระดำเนินไปยังส่วนจัดนิทรรศการในร่ม
- ทอดพระเนตรนิทรรศการอัตชีวประวัติและการต่อสู้ตามหลักอหิงสาของมหาตมคานธี

ในสาธารณรัฐแอฟริกาใต้และสาธารณรัฐอินเดีย

- ทรงพระดำเนินผ่านห้องพักรักษาตัวคนไข้ ไปยังห้องสมุดประจำพิพิธภัณฑ์
- ทรงลงพระนามาภิไธยในสมุดเยี่ยม
- ทอดพระเนตรร้านจำหน่ายของที่ระลึก
- พระราชทานของที่ระลึก
- คณะผู้บริหารคนไข้ สมฤติ ทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายของที่ระลึก

๑๑.๓๐ น. - ประทับรถยนต์พระที่นั่งเสด็จพระราชดำเนินจากคนไข้ สมฤติ ไปยังภัตตาคารสไปซ์ รูท (Spice Route) โรงแรมอิมพีเรียล (Imperial Hotel)

๑๑.๔๕ น. - เสด็จพระราชดำเนินถึงภัตตาคารสไปซ์ รูท โรงแรมอิมพีเรียล

ที่อยู่ *Janpath Lane, Connaught Place,*

New Delhi, Delhi 110001

โทรศัพท์ +๙๑ ๑๑๒๓๓๔ ๑๒๓๔

โทรสาร +๙๑ ๑๑๒๓๓๔ ๒๒๕๕

ผู้รับเสด็จ

- นายวิชัย วันชู (*Mr. Vijay Wanchoo*)
ผู้จัดการทั่วไป
- ผู้จัดการทั่วไปฝ่ายดูแลของพระบาทรับเสด็จและนำเสด็จลิฟต์ขึ้นไปยังชั้น ๓
- เสด็จพระราชดำเนินถึงห้องประทับ (ห้อง ๓๕๙)
(ห้องสำหรับผู้ตามเสด็จ ๓๕๖ ๓๕๗ ๓๖๐ และ ๓๖๑)
- ทรงพักพระอิริยาบถ

เอกอัครราชทูต ณ กรุงนิวเดลีถวายพระกระยาหารกลางวัน

๑๑.๕๕ น. - เสด็จลิฟต์ลงไปยังชั้น ๐

- ทรงพระดำเนินไปยังภัตตาคารสไปซ์ รูท (Spice Route)
- เสด็จพระราชดำเนินถึงภัตตาคารสไปซ์ รูท

ผู้รับเสด็จ

- นายวิชัย วันชู (*Mr. Vijay Wanchoo*)
ผู้จัดการทั่วไป
- ผู้จัดการทั่วไปฝ่ายดูแลของพระบาทรับเสด็จและนำเสด็จไปยังโต๊ะเสวย
- ประทับโต๊ะเสวย
- นายชุตินทร คงศักดิ์ เอกอัครราชทูต ณ กรุงนิวเดลี และภริยา ถวายพระกระยาหารกลางวัน

๑๓.๑๐ น. - การถวายพระกระยาหารกลางวันเสร็จสิ้น

- เสด็จลิฟต์ขึ้นไปยังห้องประทับชั้น ๓
- ทรงพักพระอิริยาบถ

๑๓.๑๕ น. - ประทับรถยนต์พระที่นั่งเสด็จพระราชดำเนินจากโรงแรมอิมพีเรียล ไปยังพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ กรุงนิวเดลี (National Museum in New Delhi)

๑๓.๓๐ น. - เสด็จพระราชดำเนินถึงพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติกรุงนิวเดลี

(ก่อตั้งขึ้นเมื่อ ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงวัฒนธรรม ๒๕๙๒ .ศ.สาธารณรัฐอินเดีย จัดแสดงโบราณวัตถุกว่า ๒๑๐ ชิ้น จาก ๑๐๐, ปี ๕,๐๐๐ทั้งสาธารณรัฐอินเดียและต่างประเทศตั้งแต่ยุคก่อนประวัติศาสตร์สืบจนถึงศิลปะสมัยใหม่รวมระยะเวลากว่า โดยแบ่งการจัดแสดงออกเป็น ๒ รูปแบบคือ (๑)การจัดแสดงแบบเรียงตามยุคสมัย ประกอบด้วย ๑) ห้องศิลปะฮาร์ป้า (๑.Harappan Gallery) หรือที่รู้จักในนามอารยธรรมแม่น้ำสินธุ ซึ่งอยู่ในช่วง ๓ ๐๐๐, – ๑ปีก่อนคริสตกาล นำเสนอโบราณวัตถุที่สะท้อนความซับซ้อนของวิถี ๕๐๐, ชีวิตผู้คนในยุคดังกล่าว โบราณวัตถุที่โดดเด่นประกอบด้วยรูปปั้นเด็กหญิงร่ายรำ)The Dancing Girlตาโร-ซึ่งถูกขุดค้นพบจากโมเฮนโจ (ในสาธารณรัฐอิสลามปากีสถาน ผลิตจากทองแดง หล่อเป็นรูปเด็กผู้หญิงตาโต ผมหยิก จมูกใหญ่ สวมใส่เครื่องประดับที่ว่องว้าง ซึ่งสะท้อนให้เห็นรูปร่างและการแต่งกายของผู้คนในยุคดังกล่าว และยังคงส่งอิทธิพลมาจนถึงการแต่งกายของชนพื้นเมืองในพื้นที่ในสมัยปัจจุบัน นอกจากนี้ยังมีภาพถ่ายเมืองโฮลิวีรา)Dholavira) ซึ่งอยู่เขตเมืองฮาร์ป้า ขุดค้นพบในรัฐ กุชราตสะท้อนให้เห็นถึงผังเมืองที่ซับซ้อนและการปลูกบ้านที่มีเครื่องอำนวยความสะดวกของผู้คนในยุคดังกล่าว ๑ (๒.ห้องศิลปะเมารยะ (Mauryan Gallery) จัดแสดงโบราณวัตถุในช่วง ๕๐๐ – ๑๐๐ ปี ก่อนคริสตกาล ภายใต้การปกครองของราชวงศ์เมารยะ ศุภะ และสาตวาหะ ศิลปะในท้องนี้ได้รับอิทธิพลแบบกรีก และมีเกี่ยวข้องกับพุทธศาสนา โบราณวัตถุที่โดดเด่นประกอบด้วยเสาสลูปีที่เล่าเรื่องราวของอลิตดาบส ซึ่งทำนายว่า เจ้าชายสิทธัตถะจะเติบโตขึ้นไปเป็นกษัตริย์ที่ยิ่งใหญ่ หรือมิฉะนั้นก็เป็นนักบวชที่ยิ่งใหญ่)Railing pillar depicting Asita's visit) ถูกขุดค้นพบจากเมืองอมราวตีซึ่งเป็นศูนย์กลางของพุทธศาสนาในยุคดังกล่าว และหินยอดหัวเสาจากพระสถูปารหุต)Coping Stone from Bharhut Stupa(ซึ่งค้นพบที่รัฐมัจฉะประเทศ โดยเชื่อว่าเป็นสลูปีที่สร้างโดยพระราชประสงค์ของพระเจ้าอโศก ๑ (๓.ห้องศิลปะกุษาณะ)Kushana Gallery) จัดแสดงโบราณวัตถุในช่วง ค .ศ.๑๐๐โดยมีศิลปะกระแสคือศิลปะคันธาระ โบราณวัตถุที่โดดเด่นคือรูปปั้น ๓๐๐ –) พระพุทธเจ้ายืนStanding Buddha(ซึ่งเป็นรูปปั้นในยุคแรก ๆ ที่แสดงภาพพระพุทธเจ้าในรูปแบบมนุษย์ตามศิลปะคันธาระ นอกจากนี้ยังมีศิลปะแบบมถุราที่มีรูปปั้นสะท้อนความเชื่อแบบพราหมณ์ และเซนในท้องนี้ด้วย ๑ (๔.ห้องศิลปะคุปตะ และยุคกลางตอนต้น)Gupta Terracotta and Early Medieval Art(จัดแสดงโบราณวัตถุในช่วง ค .ศ.๕๐๐ – ๖๐๐ ซึ่งเป็นยุคที่เน้นการสร้างผลงานศิลปะที่งดงามและสมจริงตามพระราชนิยมของราชวงศ์คุปตะ โดยมีศิลปะจากเมืองมถุราและสารนาถเป็นกำลังสำคัญ จัดแสดงโบราณวัตถุที่สำคัญ อาทิ รูปปั้นพระแม่คงคา (Ganga) ที่ถือหม้อดินใส่น้ำยืนอยู่บนตัวมกร ด้านขวา (ร่างเป็นจระเข้ หางเป็นปลา)มีพระแม่ยมุนียืนอยู่บนหลังเต่า นอกจากนี้ยังมีหินสลักรูปพระวิษณุ)Vishnu(ซึ่งสลักขึ้นจากหินแดงและทรงเครื่องประดับสวยงาม ซึ่งจะไม่เคยพบการแต่งกายของพระวิษณุเช่นนี้ในศิลปะยุคก่อนหน้านั้น และ ๑ (๕.ห้องศิลปะยุคกลางตอนปลาย) Late Medieval Art Gallery (จัดแสดงโบราณวัตถุในช่วง ค .ศ. ๗๐๐ – ๑๓๐๐ ภายหลังการล่มสลายของราชวงศ์คุปตะ โดยโบราณวัตถุชิ้นต่าง ๆ สะท้อนให้เห็นความเสื่อมถอยของศิลปะในยุคดังกล่าว เนื่องจากอาณาจักรได้แตกแยกและถูกปกครองโดยผู้ปกครองหลายกลุ่ม ทำให้ขาดแคลนศิลปินในการสร้างวัดจำนวนมากขึ้นพร้อมกันในหลายอาณาจักร (๒)การจัดแสดงตามประเภทของศิลปะ โดยแบ่งโบราณวัตถุออกเป็นหัวข้อต่าง ๆ อีกกว่า ๒๐ ห้อง ทั้งนี้ ห้องที่จะเข้าเยี่ยมชมได้แก่ ๒.๑ (ห้องศิลปะพุทธศาสนา ซึ่งมีพระบรมสารีริกธาตุที่ขุดค้นพบที่เมืองปีปราหะวะ)Piprahwa) รัฐอุตตรประเทศ ซึ่งชาวอินเดียเชื่อว่าเป็นเมืองกบิลพัสดุ์ที่แท้จริง ทั้งนี้ รัฐบาลไทยได้สร้างบุษบกไม้สักแกะสลักปิดทอง โดยส่วนยอดของบุษบกทำจากทองคำหนัก ๑๐๒ กรัม ประดับอัญมณี ถวายเป็นพุทธบูชา และมอบให้เป็นของขวัญแก่รัฐบาลอินเดียเมื่อ ๑๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๐ และ ๒.๒ (ห้องจิตรกรรมจิว ที่จัดแสดงภาพวาดกว่า ๑๗ ๐๐๐,ชิ้น ซึ่งวาดลงบนใบปาล์ม ผ้า ไม้ หนังสัตว์ และผ้าใบ เป็นต้น แบ่งตามรูปแบบหลัก ๆ อาทิ ศิลปะแบบโมกุล เดคคาน อินเดียกลาง ราชสถาน เป็นต้น โดยภาพทั้งหมดจัดทำขึ้นในช่วง ค .ศ.๑๐๐๐ – ๑๙๐๐) และ ๒.๓) ห้องศิลปะเพื่อการตกแต่ง (Decorative Art Gallery) จัดแสดงสิ่งของเครื่องใช้ขนาดใหญ่ที่จัดทำขึ้นจากงาช้าง เป็นต้น)

ที่อยู่ Rajpath Area, Central Secretariat,

New Delhi, Delhi 110001

โทรศัพท์ +๙๑ ๑๑ ๒๓๐๑ ๙๒๗๒

ผู้รับเสด็จ

- นายบี อาร์ มณี (Mr. B. R. Mami)

ผู้อำนวยการใหญ่พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติกรุงนิวเดลี

- นายอาร์ เค มิชระ (Mr. R. K. Mishra)

รองผู้อำนวยการใหญ่พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติกรุงนิวเดลี

- นางอนามิกา ปะถัก (Mrs. Anamika Pathak)

ผู้บรรยาย

- ข้าราชการสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงนิวเดลี

- ผู้อำนวยการใหญ่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติกรุงนิวเดลีเฝ้าทูลละอองพระบาทรับเสด็จและนำเสด็จไปยังห้องโถงต้อนรับภายในอาคารพิพิธภัณฑ
 - ทรงพระดำเนินขึ้นบันไดไปยังห้องโถงต้อนรับ (ประมาณ ๑๕ ชั้น)
 - ทอดพระเนตรรูปปั้นพระสุริยะ ซึ่งเป็นศิลปะสมัยยุคกลาง
 - ทรงพระดำเนินไปยังส่วนจัดแสดงนิทรรศการ
 - ทอดพระเนตรนิทรรศการศิลปะในยุคฮาร์ปปา (Harappan Gallery)
(อาทิ รูปปั้นเด็กหญิงรำรำ (The Dancing Girl) ภาพถ่ายเมืองโธลาวิรา (Dholavira) เครื่องใช้โบราณ เครื่องประดับ โครงกระดูกในหลุมศพ และภาชนะใส่ของ ซึ่งมีอายุประมาณ ๒,๗๐๐ - ๑,๗๐๐ ปีก่อนคริสตกาล)
 - ทอดพระเนตรนิทรรศการและศิลปะในยุคเมารยะ (Maurya Gallery)
(อาทิ เสาสอปที่เล่าเรื่องราวของอลิตดาบส ซึ่งทำนายว่าเจ้าชายสิทธัตถะจะเติบโตขึ้นไปเป็นกษัตริย์ที่ยิ่งใหญ่ หรือนักบวชที่ยิ่งใหญ่ ทินยอดหัวเสาจากพระสถูปการุฬ และซากปรักหักพังของเจดีย์ในพุทธศาสนา)
 - ทอดพระเนตรพระพุทธรูปในยุคศิลปะกุษาณะ (Kushana Gallery)
(อาทิ รูปปั้นพระพุทธรูปยืน)Standing Buddha(ซึ่งเป็นรูปปั้นในยุคแรก ๆ ที่แสดงภาพพระพุทธรูปในรูปแบบมนุษย์ตามศิลปะคันธาระ และศิลปะแบบมถุราที่มีรูปปั้นสะท้อนความเชื่อแบบพราหมณ์ และเชน)
 - ทอดพระเนตรนิทรรศการศิลปะในยุคราชวงศ์คุปตะ และยุคกลางตอนต้น (Gupta Terracotta and Early Medieval Art)
(อาทิ รูปปั้นพระแม่คงคา (Ganga) และหินสลักรูปพระวิษณุ)Vishnu(รวมทั้งเศียรพระพุทธรูปและเทพเจ้าที่ปั้นจากดินเหนียวในสมัยราชวงศ์คุปตะและในช่วงต้นยุคกลาง)
 - ทอดพระเนตรนิทรรศการศิลปะในยุคกลางตอนปลาย (Late Medieval Art Gallery)
(อาทิ พระพุทธรูป รูปเคารพลัทธิเชน และเทวรูปพระหริหระในศาสนาฮินดู)
 - ทอดพระเนตรศิลปะในพุทธศาสนา (Buddhist Art) และพระบรมสารีริกธาตุที่ค้นพบที่กรุงกบิลพัสดุ์
 - ทอดพระเนตรนิทรรศการจิตรกรรมจิ๋ว (Indian Miniature Paintings)
 - ทอดพระเนตรนิทรรศการศิลปะเพื่อการตกแต่ง (Decorative Art Gallery)
(อาทิ หิ้งพระที่ทำจากงาช้างแกะสลัก และงาช้างแกะสลักพุทธประวัติของพระพุทธรูป)
 - ทรงพระดำเนินไปยังหน้าห้องจัดนิทรรศการศิลปะเพื่อการตกแต่ง
 - ทรงลงพระนามาภิไธยในสมุดเยี่ยม
 - พระราชทานของที่ระลึก
 - คณะผู้บริหารพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายของที่ระลึก
- ๑๔.๔๕ น. - ประทับรถยนต์พระที่นั่งเสด็จพระราชดำเนินจากพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติกรุงนิวเดลี ไปยังประตูชัยอินเดีย (India Gate)

๑๔.๕๕ น. - เสด็จพระราชดำเนินถึงประตูชัยอินเดีย

(เป็นสิ่งก่อสร้างมีลักษณะคล้ายคลึงกับประตูชัยของสาธารณรัฐฝรั่งเศส (L' Arc de Triomphe) มีความมุ่งหมายให้เป็นอนุสรณ์แก่ทหารที่พลีชีวิตในสงครามครั้งสำคัญ ๆ ของอินเดีย โดยได้จารึกรายชื่อของทหารที่เสียชีวิตในสนามรบ เช่น ทหารและข้าราชการอินเดียและอังกฤษ จำนวน ๑๓๓ คน ที่พลีชี ๕๑๖, พลในสมรภูมิมิซยาแดนด้านตะวันตกเฉียงเหนือ และสงครามอัฟกานครั้งที่ ๓ และรวมทั้งทหารอินเดียจำนวน ๖๐๐๐๐, นาย ที่เสียชีวิตในสงครามโลก ครั้งที่ ๑ ส่วนบนยอดของประตูชัยอินเดีย สร้างเป็นอนุสรณ์แก่ทหารนิรนาม วัสดุในการก่อสร้างเป็นหินทรายแดง เป็นแท่งทึบ มีความสูงจากระดับพื้นถนน ๔๒๓. เมตร ส่วนโค้งของซุ้มประตู กว้าง ๙ เมตร ๒๒.๘ เมตร สูง ๑.

ตรงกลางระหว่างประตูมีกระถางหินทรายแดงขนาดใหญ่ จุดไฟนริรันดรซึ่งไม่เคยดับมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๗๕ ค.ศ. “อินดีว่าอมร ชะวาน ชโยตี) ”อมร (ความรุ่งเรือง หรือ ความสว่าง – ทหาร และ ชโยตี – ผู้ไม่ตาย ชะวาน –)

ที่อยู่ Rajpath Marg, India Gate, New Delhi, Delhi 110001

- ทรงพระดำเนินไปยังด้านหน้าประตูชัยอินเดีย
- นายพระฉายาลักษณ์ร่วมกับคณะข้าราชการและนักเรียนโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า

๑๕.๐๕ น. - ประทับรถยนต์พระที่นั่งเสด็จพระราชดำเนินจากประตูชัยอินเดีย ไปยังพิพิธภัณฑสถานวิทยาศาสตร์การเกษตรศาสตร์แห่งชาติ (National Agricultural Science Museum)

๑๕.๔๕ น. - เสด็จพระราชดำเนินถึงพิพิธภัณฑสถานวิทยาศาสตร์การเกษตรศาสตร์แห่งชาติ

(ก่อตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๕๔๗ ภายใต้การดูแลของสภาวิจัยทางการเกษตรแห่งอินเดีย) *Indian Council of Agricultural Research* (กระทรวงวัฒนธรรม โดยตั้งอยู่ภายในพื้นที่ของศูนย์วิทยาศาสตร์การเกษตรแห่งชาติ เป็นอาคารขนาด ๒ ชั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อถ่ายทอดพัฒนาการทางการเกษตรของอินเดียนับตั้งแต่ยุคก่อนประวัติศาสตร์ ยุคปัจจุบัน และมุมมองต่อการทำการเกษตรในอนาคต โดยมุ่งเน้นนำเสนอผ่านภาพวาด หุ่นจำลอง แผนที่ และสื่อผสมที่ทันสมัยโดยมีเนื้อหาและรูปแบบการจัดแสดงที่น่าสนใจและเข้าใจได้ง่าย และมีกลุ่มผู้ชมเป้าหมายคือนักเรียน นักศึกษา และเกษตรกร

พิพิธภัณฑสถานวิทยาศาสตร์การเกษตรแห่งชาตินำเสนอเรื่องราวทางการเกษตรของอินเดียทั้งหมด ๑๐ หมวดหลักคือ ๑ (เสาหลัก ๖ เสาของการเกษตรกรรม ซึ่งประกอบด้วยดิน น้ำ เมล็ดพันธุ์ สภาพอากาศ เครื่องมือ และเกษตรกร โดยมีสื่อผสมที่อธิบายประเภทของดิน เชื้อดิน และแม่น้ำ สภาพภูมิอากาศและปริมาณน้ำฝน เครื่องมือการเกษตร และการทำเกษตรกรรมในสาธารณรัฐอินเดีย โดยแบ่งข้อมูลตามภูมิภาคต่าง ๆ และจัดแสดงผ่านภาพเคลื่อนไหวที่ทันสมัยเข้าใจได้ง่าย ๒ (การเกษตรในยุคก่อนประวัติศาสตร์ นำเสนอความเปลี่ยนแปลงของวิถีชีวิตมนุษย์จากการดำรงชีวิตโดยการล่าสัตว์มาเป็นการทำการเกษตร โดยมีจุดเริ่มต้นจากการปลูกพืช ๓ ประเภท คือ ข้าว ถั่วเขียว และฝ้าย การเลี้ยงสัตว์พื้นบ้าน คือ กระบือ ไก่ และสุกร การสร้างภาชนะและเครื่องมือในการทำการเกษตรและกักตุนอาหาร รวมทั้งการแปรรูปอาหารซึ่งยังปรากฏให้เห็นในปัจจุบัน เช่น การตำข้าว เป็นต้น ๓ (การเกษตรในยุคอารยธรรมลุ่มแม่น้ำสินธุ ซึ่งอยู่ในช่วงประมาณ ๕๐๐๐, ปีที่ผ่านมา นำเสนอเมืองที่สำคัญ ๒ แห่งคือ เมือง Harappa ซึ่งมีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการสร้างระบบเก็บอาหารและสร้างโกดังที่สามารถเก็บผลผลิตทางการเกษตรไว้ได้ยาวนาน และเมือง Mohenjo-daro ซึ่งมีความเชี่ยวชาญในการสร้างระบบและขยายพื้นที่ทำการเกษตร รวมทั้งระบบการประปา นอกจากนี้ ยังแสดงการคิดค้นคันไถ และรถล้อเลื่อนที่ใช้สัตว์ลากจูง รวมถึงการค้าขายโดยใช้เครื่องชั่ง ซึ่งแสดงถึงความก้าวหน้าของการเกษตรในยุคดังกล่าวเป็นอย่างดี กษัตริย์ไทยเอง ก็เป็นผลไถนาและคันไถของ)

(๔ (เทคโนโลยีที่รับมาจากอินเดียตั้งแต่โบราณการเกษตรในยุคพระเวท) *Vedic* และหลังยุคพระเวท นำเสนอการผสมผสานระหว่างวัฒนธรรมแบบอินโดซึ่ง อารยันซึ่งอพยพมาตั้งรกรากอยู่ในอินเดียตอนเหนือ และวัฒนธรรมแบบลุ่มแม่น้ำสินธุที่มีอยู่แต่เดิม-เวลา ดาราศาสตร์ และฤดูกาลมาเป็นพื้นฐานในการวางแผนการทำการเกษตร และจัดแสดงรูป- ประกอบด้วยการนำศาสตร์การคำนวณวันขึ้น-ลงของดวงจันทร์และดวงอาทิตย์ของอินเดียนยุคพระเวทที่ดำรงชีวิตร่วมกับการทำเกษตรกรรมอย่างเป็นระบบ และมาตรวจวัดตามเกณฑ์ของสุริยคติที่มีความเที่ยงตรงเทียบเท่ากับทฤษฎีบทพีทาโกรัส เป็นต้น ๕ (การเกษตรในยุคสุลต่านและยุคโมกุล นำเสนอบทบาทของสุลต่านและจักรพรรดิมุสลิมต่อการเกษตรของอินเดีย รวมทั้งจัดแสดงที่มาของพืชผักผลไม้ต่าง ๆ ที่เดินทางมายังประเทศอินเดียผ่านการค้ากับต่างประเทศ อาทิ ฝรั่ง สับปะรด และมะละกอ ที่ชาวโปรตุเกสนำมาจากบราซิลเพื่อมาขายให้แก่ชาวอินเดีย เป็นต้น ๖ (การเกษตรภายใต้การปกครองของอังกฤษ นำเสนอสถาบันวิจัย และสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ ที่ริเริ่มโดยรัฐบาลอังกฤษเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการทำเกษตรกรรมในอินเดีย อาทิ สถาบันสัตวแพทย์เพื่อดูแลการปศุสัตว์ สวนพฤกษศาสตร์ การปลูกข้าว การสร้างเขื่อน รวมถึงการก่อตั้งสถาบันวิจัยทางการเกษตรซึ่งเป็นต้นกำเนิดของพิพิธภัณฑสถานแห่งนี้ด้วย อย่างไรก็ตาม นิทรรศการส่วนนี้ได้จัดแสดงให้เห็นความถดถอยของผลผลิตทางการเกษตรในช่วงปี ค.ศ. ๑๙๒๐ - ๑๙๔๐ ซึ่งเป็นช่วงปลายการปกครองของอังกฤษ อันเนื่องมาจากการใช้ทรัพยากรอย่างสิ้นเปลืองเพื่อการส่งออกของประเทศอาณานิคมจนดินและสภาพแวดล้อมเกิดความเสื่อมโทรม ๗ (ความเจริญของวิทยาศาสตร์การเกษตรในอินเดีย จัดแสดงจุดเปลี่ยนที่สำคัญภายหลังการเกิดวิกฤติอาหารและน้ำในช่วงทศวรรษที่ ๑๙๖๐ ของสาธารณรัฐอินเดีย โดยในปี ค.ศ. ๑๙๖๘ พ.ศ. สภาวิจัยทางการเกษตรแห่งสาธารณรัฐอินเดียนำโดยนาย M. S. Swaminathan ได้ดำเนินการพัฒนาพันธุ์ข้าวสาลี และข้าว จนเกิดการเพิ่มปริมาณผลผลิตทางการเกษตรแบบก้าวกระโดด และได้รับการยกย่องให้เป็นการปฏิวัติเขียว (Green Revolution) ของสาธารณรัฐอินเดีย ซึ่งนำมาสู่การปฏิวัติพืช ผลไม้ และผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรอีกจำนวนมากในเวลาต่อมา นอกจากนี้ยังจัดแสดงความก้าวหน้าทางการเกษตรในปัจจุบันของสาธารณรัฐอินเดีย โดยนำเสนอข้อมูลเชิงสถิติของปริมาณการผลิต การบริโภค และการส่งออกสินค้าเกษตรแบบก้าวกระโดด

รถแทรกเตอร์ *Hindustan Machine Tools* ที่ผลิตในสาธารณรัฐอินเดีย การทำปุ๋ยอินทรีย์ และการปลูกพืชระบบรากแขวน *Aeroponic culture* (เป็นต้น

นอกจากผลงานด้านการเกษตรแล้ว พิพิธภัณฑ์แห่งนี้ยังมีส่วนจัดแสดงที่ ๘ – ๑๐ โดยส่วนจัดแสดงที่ ๘ มุ่งเน้นการปลูกฝังจิตสำนึกและให้ความรู้แก่ผู้เข้าชมด้วยนิทรรศการปัญหาโลกร้อนที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร ส่วนจัดแสดงที่ ๙ เน้นการให้กรอบแนวคิดซึ่งสามารถนำไปสู่การสร้างความมั่นคงทางอาหารในอนาคต และส่วนจัดแสดงที่ ๑๐ เป็นพื้นที่ให้ความรู้แก่เด็ก ๆ(

ที่อยู่ NASC Complex, Dev Prakash Shastri Marg Opp. Dasghara,
Pusa Campus, New Delhi, Delhi 110012

โทรศัพท์ +๙๑ ๑๑ ๒๕๘๔ ๖๓๗๕

ผู้รับเสด็จ

- นาย ยู ซี ซูด (Dr. U C Sud)
ผู้อำนวยการ
- ข้าราชการสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงนิวเดลี
- ผู้อำนวยการฝ่ายทูลละอองพระบาทรับเสด็จและนำเสด็จขึ้นบันไดไปอาคารพิพิธภัณฑ์ (ประมาณ ๑๐ ชั้น) และนำเสด็จขึ้นบันไดไปยังส่วนจัดแสดงที่ ๑ (ประมาณ ๒๕ ชั้น)
- ทอดพระเนตรนิทรรศการเสาหลัก ๖ เสาของการเกษตรกรรม (Six Pillars of Agriculture)
(อาทิ ประเภทของดิน เชื้อนและแม่น้ำ สภาพภูมิอากาศและปริมาณน้ำฝน เครื่องมือการเกษตร และการทำเกษตรกรรมในสาธารณรัฐอินเดีย โดยแบ่งข้อมูลตามภูมิภาคต่าง ๆ)
- ทอดพระเนตรนิทรรศการการเกษตรในยุคก่อนประวัติศาสตร์ (Agriculture in Pre-historic Era)
(อาทิ ความเปลี่ยนแปลงของวิถีชีวิตมนุษย์จากการดำรงชีวิตโดยการล่าสัตว์มาเป็นการทำการเกษตร การสร้างภาษา และเครื่องมือในการทำการเกษตรและกักตุนอาหาร รวมทั้งการแปรรูปอาหารซึ่งยังปรากฏให้เห็นในปัจจุบัน เช่น การตำข้าว)
- ทอดพระเนตรนิทรรศการการเกษตรในยุคอารยธรรมลุ่มแม่น้ำสินธุ (Agriculture during Indus-valley Civilization)
(อาทิ มรดกจากเมืองสำคัญ ๒ แห่งคือ เมือง Harappa และเมือง Mohenjo-daro การคิดค้นคันไถ และรถล้อเลื่อนที่ใช้สัตว์ลากจูง รวมถึงการค้าขายโดยใช้เครื่องชั่ง เป็นต้น)
- ทอดพระเนตรนิทรรศการการเกษตรในยุคพระเวท และหลังยุคพระเวท (Agriculture during Vedic and Post Vedic Period)
(อาทิ การนำศาสตร์การคำนวณวัน-เวลา ดาราศาสตร์ และฤดูกาลมาเป็นพื้นฐานในการวางแผนการทำการเกษตร รูปปั้นโมเดลวิถีชีวิตของคนในยุคพระเวทที่ดำรงชีวิตร่วมกับการทำเกษตรกรรมอย่างเป็นระบบ และมาตรวัดตามเกาเขยงสูตรที่มีความเที่ยงตรงเทียบเท่ากับทฤษฎีบทพีทาโกรัส เป็นต้น)
- ทอดพระเนตรนิทรรศการการเกษตรในยุคสุลต่านและยุคโมกุล (Agriculture during Sultanate and Mogul Period)
(อาทิ บทบาทของสุลต่านและจักรพรรดิมุสลิมต่อการเกษตรของอินเดีย และที่มาของพืชผักผลไม้ต่าง ๆ ที่เดินทางมายังประเทศอินเดียผ่านการค้ากับต่างประเทศ เช่น ฝรั่ง สับปะรด และมะละกอ เป็นต้น)
- ทอดพระเนตรนิทรรศการการเกษตรภายใต้การปกครองของอังกฤษ (Agriculture during British Period)
(ทอดพระเนตรสถาบันวิจัย และสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ ที่ริเริ่มโดยรัฐบาลอังกฤษ อาทิ สถาบันสัตวแพทย์เพื่อดูแลการปศุสัตว์ สวนพฤกษศาสตร์ การปลูกชา การสร้างเขื่อน เป็นต้น)
- ทรงพระดำเนินลงบันไดไปยังส่วนจัดนิทรรศการที่ ๒ (ประมาณ ๒๕ ชั้น)
- ทอดพระเนตรนิทรรศการความเจริญของวิทยาศาสตร์การเกษตรในอินเดียหลังได้รับเอกราช

(Agricultural Science in Independence India)

(อาทิ การสร้างเขื่อน รถแทรกเตอร์ Hindustan Machine Tools ที่ผลิตในสาธารณรัฐอินเดีย การทำปุ๋ยอินทรีย์ และ) การปลูกพืชระบบรากแขวนAeroponic culture และการปฏิวัติเขียว (Green Revolution) เป็นต้น)

- ทรงลงพระนามาภิไธยในสมุดเยี่ยม
- พระราชทานของที่ระลึก
- คณะผู้บริหารพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์การเกษตรศาสตร์แห่งชาติทุลเกลาทุลกะหม่อมถวายของ
ที่ระลึก

๑๖.๔๕ น. - ประทับรถยนต์พระที่นั่งเสด็จพระราชดำเนินจากพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์การเกษตรศาสตร์แห่งชาติ
ไปยังพิพิธภัณฑ์สุขานานาชาติสุลาภ (Sulabh International Museum of Toilets)

๑๗.๒๕ น.- เสด็จพระราชดำเนินถึงพิพิธภัณฑ์สุขานานาชาติสุลาภ

(องค์กรสุลาภนานาชาติก่อตั้งขึ้นในปี พ.ศ.๒๕๑๓ .ศ.บดินเดชาวาร์ ปะถัก)Bindeshwar Pathak) นักสังคมวิทยาและนักปฏิรูปสังคม
ชั้นนำคนหนึ่งของสาธารณรัฐอินเดีย ผู้เคยได้รับอิสริยาภรณ์ปัทมภุชชันจากรัฐบาลอินเดีย และได้รับการยอมรับในระดับนานาชาติ องค์กร
นี้เป็นองค์กรที่มิใช่ภาครัฐ)non-governmental organization - NGO(ที่มีผลงานเด่นในการส่งเสริมสิทธิมนุษยชนและสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อม
นอกจากนี้ยังทำงานด้านส่งเสริมการแปรรูปของเสียเป็นพลังงาน การจัดการน้ำ และการปฏิรูปสังคมผ่านการศึกษา ในปัจจุบันมี
อาสาสมัครปฏิบัติงานอยู่กว่า ๕๐ คน และถือเป็นองค์กร ๐๐๐,NGO ที่ใหญ่ที่สุดในสาธารณรัฐอินเดีย
องค์กรสุลาภนานาชาติได้สร้างนวัตกรรมที่มีคุณูปการต่อสาธารณรัฐอินเดีย ประกอบด้วยความคิดค้นส้วมซึมแบบมีบ่อกำจัดน้ำเสีย ๒
หลุม เครื่องย่อยสลายผ้าอนามัยใช้แล้ว การจัดทำห้องน้ำสาธารณะและห้องอาบน้ำที่คิดค่าบริการราคาถูกโดยการก่อสร้างขึ้นร่วมกับ
รัฐบาลของรัฐต่าง ๆ ทั่วประเทศ ให้ชาวอินเดียได้ใช้บริการถึงกว่า ๑๐ ล้านคนต่อวัน การสร้างก๊าซชีวภาพและปุ๋ยจากบ่อดูดซึมสิ่งปฏิกูล
และกลไกการบำบัดน้ำเสียที่สามารถสร้างและบำรุงรักษาได้โดยใช้ต้นทุนต่ำ เป็นต้น นอกจากนี้ องค์กรยังมีบทบาทในการพัฒนาสังคม
ผ่านการส่งเสริมการศึกษา โดยได้จัดตั้งโรงเรียนในกรุงนิวเดลีและศูนย์การศึกษาขึ้นอีกทั่วประเทศ เพื่อเปิดสอนหลักสูตรการอาชีพศึกษา
ระยะสั้นให้แก่เด็กยากจน ทั้งนี้ ผลงานการออกแบบส้วมซึมแบบมีบ่อกำจัดน้ำเสีย ๒ หลุมขององค์กรสุลาภนานาชาติเคยได้รับรางวัล
Urban Best Practice จากโครงการเพื่อการตั้งถิ่นฐานมนุษย์แห่งสหประชาชาติ)United Nations Programme for Human Settlements - UN-
HABITAT(เมื่อปี พ.ศ.๒๕๓๙ .ศ.)ECOSOC(ยังได้มอบสถานะที่ปรึกษา)General
Consultative Status(ให้แก่องค์กรสุลาภนานาชาติเมื่อปี พ.ศ.๒๕๕๕ .ศ. NGO ที่มี
ผลงานโดดเด่นทั่วโลก

องค์กรสุลาภนานาชาติได้ก่อตั้งพิพิธภัณฑ์สุขานานาชาติขึ้นในกรุงนิวเดลีเมื่อปี พ.ศ.๒๕๓๗ .ศ.
พัฒนาการของห้องสุขาในช่วงเวลาต่าง ๆ ในประวัติศาสตร์ และเพื่อชี้ให้เห็นความสำคัญของการสุขาภิบาลภายในสาธารณรัฐอินเดีย โดย
พิพิธภัณฑ์แห่งนี้ได้จัดแสดงสิ่งประดิษฐ์ ภาพวาด โปสเตอร์ และสื่อต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับห้องสุขาจากประเทศต่าง ๆ รวมกว่า ๕๐
ประเทศ โดยจัดแบ่งเป็น ๓ ยุค คือยุคโบราณ นำเสนอการสุขาภิบาลของชุมชนฮาร์ป้าและโมเฮนโจดาโรเมื่อประมาณ ๓๐๐๐, ปีก่อน
คริสตกาล โดยมีทั้งสุขาบ่อน้ำบาดาลและระบบการส่งน้ำใต้ดิน ยุคกลาง จัดแสดงห้องสุขาในป้อมปราการต่าง ๆ ในอินเดีย อาทิ ป้อม
ปราการแอมเบอร์ที่เมืองชัยปุระ และป้อมปราการอักบาร์ที่ฟาเทห์ปุระ ลิกิริ เป็นต้น นอกจากนี้ ยังจัดแสดงโถห้องสุขาที่มีรูปร่างชวน
ขบขันหรือมีเรื่องราวน่าสนใจต่าง ๆ อาทิ โถห้องสุขาจำลองแบบฝรั่งเศสที่ตั้งอยู่บนชั้นหนังสือ และโถห้องสุขาจำลองที่เล่าขานว่า เป็น
เก้าอี้ที่พระเจ้าหลุยส์ที่สิบสี่แห่งฝรั่งเศสใช้ประทับนั่งทรงพระบังคนไปพร้อม ๆ กับการทรงออกพระราชการ เป็นต้น และ ยุคสมัยใหม่
นำเสนอข่าวและภาพวาดการ์ตูนล้อเลียนการใช้ห้องสุขาในประเทศต่าง ๆ รวมถึงเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับห้องสุขาสมัยใหม่ เป็นต้น(

ที่อยู่ Sulabh Bhawan, Palam Dabri Road,
Mahavir Enclave, New Delhi,
Delhi 110045

โทรศัพท์ +๙๑ ๑๑ ๒๕๐๕ ๓๖๔๖

ผู้รับเสด็จ

- นายบดินเดชาวาร์ ปะถัก (Dr. Bindeshwar Pathak)

ผู้ก่อตั้งองค์กรสุภานานาชาติ

- นางอโมลา ปะถัก (Mrs. Amola Pathak)

ภริยา

- ผู้ก่อตั้งองค์กรสุภานานาชาติเฝ้าทูลละอองพระบาทรับเสด็จและนำเสด็จไปยังอาคารเอนกประสงค์
 - ทอดพระเนตรวีดิทัศน์เกี่ยวกับองค์กรสุภานานาชาติ (Sulabh International Social Service Organization) ผลงานสำคัญที่ผ่านมา และพิพิธภัณฑ์สุภานานาชาติสุลาภ (Sulabh International Museum of Toilets) (ประมาณ ๑๕ นาที)
 - ทรงพระดำเนินไปยังลานจัดแสดงส้วมซึมแบบ ๒ บ่อเกรอะ (two-pit toilet)
 - ทอดพระเนตรส้วมซึมแบบ ๒ บ่อเกรอะที่ทำขึ้นจากวัสดุที่ต่างกันและใช้ในสถานที่ที่ต่างกัน
 - เสด็จเข้าพิพิธภัณฑ์สุภานานาชาติสุลาภ
 - ทอดพระเนตรนิทรรศการประวัติความเป็นมาของห้องสุขา (History of Toilet)
(อาทิ ภาพถ่ายระบบสุขอนามัยในอินเดียตั้งแต่ยุค ๔,๕๐๐ ปี และภาพถ่ายห้องน้ำในยุคอาณานิคมโรมัน)
 - ทอดพระเนตรนิทรรศการระบบสุขอนามัยในยูคโบราณ (Sanitation in Ancient Societies)
(อาทิ ภาพถ่ายห้องน้ำในอียิปต์ นครเยรูซาเล็ม และอาณาจักรโรมัน)
 - ทอดพระเนตรนิทรรศการระบบสุขอนามัยในยุโรปในศตวรรษที่ ๑๘ - ๑๙ (Sanitation in Europe in 18th and 19th Century)
(อาทิ ภาพถ่ายส้วมที่ทำจากเซรามิกอันแรกของโลก ส้วมเอนกประสงค์ และส้วมเคลื่อนที่)
 - ทอดพระเนตรนิทรรศการภาพข่าวและการ์ตูนล้อเลียนเกี่ยวกับห้องสุขา (Toilet Humor)
 - ทอดพระเนตรนิทรรศการนวัตกรรมด้านห้องสุขาในยุคปัจจุบัน (Modern Innovations)
 - ทรงพระดำเนินไปยังลานผลิตก๊าซชีวภาพ และการบำบัดน้ำเสีย และทอดพระเนตรกลไกการผลิตก๊าซชีวภาพ และการบำบัดน้ำเสียจากห้องน้ำสาธารณะขององค์กรสุภานานาชาติ
 - ทรงพระดำเนินไปยังห้องรับรองพิเศษ
 - ประทับพระเก้าอี้
 - พระราชทานพระราชวโรกาสให้คณะผู้บริหารองค์กรสุภานานาชาติเฝ้าทูลละอองพระบาท
(ผู้เข้าร่วมฝ่ายไทย ๑+๕ ดังนี้ ๑. เอกอัครราชทูต ณ กรุงนิวเดลี ๒. คุณหญิงอารยา ๓. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประพนธ์ ๔. พลโท สิทธิพล ๕. พลตรีหญิง ปิยนุช)
 - ทรงลงพระนามาภิไธยในสมุดเยี่ยม
 - พระราชทานของที่ระลึก
 - คณะผู้บริหารองค์กรสุภานานาชาติทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายของที่ระลึก
- ๑๘.๒๕ น. - ประทับรถยนต์พระที่นั่งเสด็จพระราชดำเนินจากพิพิธภัณฑ์สุภานานาชาติสุลาภ ไปยังโรงแรมลีลา พาเลซ (Leela Palace Hotel) ซึ่งสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงนิวเดลี จัดถวายเป็นที่ประทับแรม

๑๙.๐๐ น. - เสด็จพระราชดำเนินถึงโรงแรมลีลา พาเลซ

ที่อยู่

Diplomatic Enclave,
Chanakyapuri, New Delhi
110 023

โทรศัพท์

+๙๑ ๑๑ ๓๙๓๓ ๑๒๓๔

โทรสาร

+๙๑ ๑๑ ๓๙๓๓ ๑๒๓๕

ผู้รับเสด็จ

- หม่อมหลวง ปิยวรรณ คงศักดิ์
ภริยาเอกอัครราชทูต ณ กรุงนิวเดลี
- นายหลุยส์ เซเลอร์ (Mr. Louis Sailer)
ผู้จัดการทั่วไป
- ภริยาเอกอัครราชทูต ณ กรุงนิวเดลีเฝ้าทูลละอองพระบาทรับเสด็จ
- ผู้จัดการทั่วไปทูลกระหม่อมถวายช่อดอกไม้ และนำเสด็จลิฟต์ขึ้นไปยังห้องประทับชั้น ๙ (ห้อง ๙๓๙)
- เสด็จพระราชดำเนินถึงห้องประทับ

การจัดที่ประทับและห้องพัก

ภาคผนวก ๓ หน้า

- ทรงพักพระอิริยาบถ

๑๙.๑๐ น. - เสด็จลิฟต์ลงไปยังภัตตาคารเดอะ คิวบ์ (The Qube) ชั้นจี (G)

- เสด็จพระราชดำเนินถึงภัตตาคาร

ผู้รับเสด็จ

- นายหลุยส์ เซเลอร์ (Mr. Louis Sailer)
ผู้จัดการทั่วไป
- ผู้จัดการทั่วไปเฝ้าทูลละอองพระบาทรับเสด็จและนำเสด็จไปยังโต๊ะเสวย
- ประทับพระเก้าอี้
- เสวยพระกระยาหารค่ำ

๒๐.๓๐ น. - เสด็จลิฟต์ขึ้นไปยังห้องประทับชั้น ๙

- ประทับแรม ณ โรงแรมลีลา พาเลซ กรุงนิวเดลี

วันอังคารที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๖๐ (วันที่ ๒/๒)

(กรุงนิวเดลี - เมืองอัครา - กรุงเทพมหานคร)

๐๕.๓๐ น. - เสวยพระกระยาหารเช้า ณ ห้องอาหารเดอะ คิวบ์ (The Qube) ชั้นจี (G)

๐๗.๑๕ น. - ประทับรถยนต์พระที่นั่งเสด็จพระราชดำเนินจากโรงแรมลีลา พาเลซ กรุงนิวเดลี ไปยังสถานีรถไฟ

ฮัซราต นิชามุดดิน (Hazrat Nizamuddin Railway Station)

- พระราชสัมภาระและสัมภาระพร้อมหน้าห้องก่อนเสด็จออกจากโรงแรม

ฉลองพระองค์

ตามพระราชอัธยาศัย ไว้ทุกข์

การแต่งกาย**นายทหารชาย**

เครื่องแบบปกติ กากีแกมเขียว คอปป์ แขนยาว หมวกทรงหม้อตาล

นายทหารหญิง

เครื่องแบบปกติ กากีแกมเขียว คอปป์ แขนยาว หมวกทรงอ่อนพับปีก

นักเรียนนายร้อย

เครื่องแบบปกติ กากีแกมเขียว คอปป์ แขนยาว ไว้ทุกข์ หมวกทรงหม้อตาล

สุภาพบุรุษ

ชุดสุภาพ ไว้ทุกข์

สุภาพสตรี

ชุดสุภาพ ไว้ทุกข์

การจัดขบวนรถยนต์พระที่นั่ง

ภาคผนวก ๒ หน้า

ที่หมาย ๑. สถานีรถไฟฮัซราต นิซามุดดิน

๐๗.๕๕ น. - เสด็จพระราชดำเนินถึงสถานีรถไฟฮัซราต นิซามุดดิน

- เสด็จพระราชดำเนินไปยังห้องรับรองพิเศษ

๐๘.๑๐ น. - ประทับรถไฟด่วนสายกาติมาน (Gatimaan Express) เทียบรถไฟที่ ๑๒๐๕๐ จากกรุงนิวเดลีไปยังเมืองอัครา

(ใช้เวลาเดินทางประมาณ ๑ ชั่วโมง ๕๐ นาที)

รถไฟด่วนพิเศษกาติมาน

(คำว่า Gatimaan เป็นภาษาฮินดี แปลว่าเคลื่อนที่ด้วยความเร็ว เป็นรถไฟที่ความเร็วสูงขบวนแรกของสาธารณรัฐอินเดีย ตาม) มาตรฐานสากลถือว่า รถไฟที่จะนับเป็นรถไฟความเร็วสูงได้ ต้องขับเคลื่อนด้วยความเร็วเกิน ๒๐๐ กิโลเมตร/ชั่วโมง/วินาที (ผู้โดยสารระหว่างกรุงนิวเดลีและเมืองอัครา ขับเคลื่อนด้วยความเร็วสูงสุด ๑๖๐ กิโลเมตร ชั่วโมง/ซึ่งถือเป็นรถไฟที่ทำความเร็วได้สูงสุดในสาธารณรัฐอินเดียในขณะนี้ รถไฟขบวนนี้ใช้เวลา ๑๐๐ นาที ในการเดินทางระหว่างกรุงนิวเดลี - เมืองอัคราซึ่งมีระยะทาง ๑๔๘ กิโลเมตร จากสถานีฮัซราต นิซามุดดิน (Hazrat Nizamuddin Railway Station) กรุงนิวเดลี ไปยังสถานีฐานทัพอัครา (Agra Cantonment Railway Station) (เมืองอัครา โดยใช้ความเร็วเฉลี่ย ๑๑๓ กิโลเมตร ชั่วโมง/

รถไฟด่วนพิเศษกาติมาน ประกอบด้วยโบกี้ติดเครื่องปรับอากาศแบบพิเศษ ๒ โบกี้ และโบกี้ติดเครื่องปรับอากาศแบบธรรมดา ๘ โบกี้ ภายในรถไฟติดตั้งห้องนำชีวภาพ สัญญาณเตือนอัคคีภัย ประตูอัตโนมัติ และระบบ GPS ติดตามตำแหน่งผู้โดยสาร นอกจากนี้ยังมีบริการระบบอินเทอร์เน็ตแบบ Wi-Fi โดยไม่คิดค่าใช้จ่าย และมีอาหารอินเดียให้บริการบนรถไฟอีกด้วย ทั้งนี้ รถไฟขบวนนี้เริ่มเปิดให้บริการครั้งแรกเมื่อวันที่ ๕ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยให้บริการ ๖ วันกลั-ไป) เทียบ ๑สัปดาห์ วันละ /บยกเว้นวันศุกร์ เนื่องจากเป็น (วันที่ที่ช มาฮาลปิดให้บริการ โดยขาไปจะเดินทางออกจากกรุงนิวเดลีในเวลา ๐๘๑๐. นและ .ขากลับออกเดินทางจากเมืองอัคราในเวลา ๑๗๕๐. นและได้รับ .การยกย่องให้เป็นรถไฟที่เดินทางตรงตามเวลามากที่สุดในสาธารณรัฐอินเดีย(

ผู้ส่งเสด็จ

- ข้าราชการสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงนิวเดลี

การจัดรถไฟ

ภาคผนวก ๔ หน้า

เมืองอัครา

(ตั้งอยู่ในรัฐอุตตรประเทศอยู่ริมแม่น้ำยมุนาทางตอนเหนือของสาธารณรัฐอินเดีย โดยเป็นเมืองท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมสูงสุดอันดับที่ ๒๕ ของอินเดีย เนื่องจากมีโบราณสถานที่สวยงามจากยุคโมกุลหลงเหลืออยู่เป็นจำนวนมาก สถานที่ท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมสูงสุดในเมืองอัคราคือ ๑ (๒ทัช มาฮาล (ป้อมปราการอัครา และ ๓เมืองฟาเตห์ปุระ ลิกรี ซึ่งส (ถานที่ทั้งสามนี้ต่างได้รับยกย่องจากองค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติหรือยูเนสโก (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization - UNESCO) ให้เป็นมรดกโลก

แม้ว่าเมืองอัคราจะมีประวัติศาสตร์เกี่ยวข้องกับอาณาจักรโมกุลเป็นหลัก แต่แท้จริงแล้วยังมีประวัติศาสตร์ย้อนไปถึงยุคสงครามมหากา รตะเมื่อประมาณ ๑๐๐๐, ปีก่อนคริสตกาลโดยเรียกเมืองแห่งนี้ว่า “อครวนา” ซึ่งหมายถึงชายแดนของป่าไม้ ทั้งนี้ นักวิชาการจำนวนมาก เชื่อว่าพื้นที่ของเมืองอัคราถูกค้นพบเป็นครั้งแรกโดยสุลต่านลิกันทาร์ โลดี เมื่อ พ.ศ.๒๐๕๗ และถูกปกครองโดยตระกูลผู้ปกครองชาวมุสลิมนี้มาโดยตลอด จนกระทั่ง พ.ศ.๒๐๖๙ สมเด็จพระจักรพรรดิอักบาร์แห่งราชวงศ์โมกุลได้เข้ายึดครองพื้นที่แห่งนี้ และเรียกเมืองนี้ ว่า .ศ.ทั้งนี้ ภายหลังการเสื่อมถอยของราชวงศ์โมกุลใน พ ”อัครา”ราวปี “๒๑๕๖ ได้มีกลุ่มชาวมุสลิมเข้ามาปกครอง โดยเรียกพื้นที่แห่งนี้ ว่า .ศ.เป็นครั้งแรก ก่อนที่จะตกอยู่ภายใต้การปกครองของบริติชราชในปี พ ”อัครา”๒๓๕๖

ปัจจุบัน เมืองอัครามีประชากรกว่า ๑.๕ ล้านคน ส่วนใหญ่นับถือศาสนาฮินดู ประชากรร้อยละ ๗๕๑๑. ได้รับการศึกษา และเป็นเมืองที่มีระบบขนส่งสาธารณะเข้าถึงอย่างกว้างขวาง ทั้งถนนหลวงทางด่วนพิเศษ รถไฟ รถไฟความเร็วสูง และอากาศยาน นับว่าเป็นเมืองท่องเที่ยวที่ประสบความสำเร็จแห่งหนึ่งของสาธารณรัฐอินเดีย(

ที่หมาย

๑. ทักษ มาฮาล
๒. เสวยพระกระยาหารกลางวัน ณ ภัตตาคารเบลลู โรงแรมดิ โอเบอร์รอย อมารวิลาส
๓. ป้อมปราการอัครา
๔. สุสานอติมาต อุตเตลละห์
๕. เสวยพระกระยาหารค่ำ ณ ภัตตาคารทัช บาโน โรงแรมไอทีซี โมกุล
๖. ท่าอากาศยานพลเรือนอัครา

๐๙.๕๐ น. – เสด็จพระราชดำเนินถึงสถานีรถไฟฐานทัพอัครา (Agra Cantonment Railway Station)

(เวลาที่เมืองอัคราเท่ากับเวลาที่กรุงนิวเดลี และช้ากว่าที่กรุงเทพมหานคร ๑ ชั่วโมง ๓๐ นาที)

ผู้รับเสด็จ

ฝ่ายอินเดีย

- นายสังข์ชิต ทยาดี (Mr. Sanchit Tyagi)
- นายสถานีรถไฟประจำเมืองอัครา

ฝ่ายไทย

- ข้าราชการสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงนิวเดลี
- นายสถานีรถไฟประจำเมืองอัคราเฝ้าทูลละอองพระบาทรับเสด็จ และนำเสด็จไปยังห้องรับรองพิเศษ
- เสด็จพระราชดำเนินถึงห้องรับรองพิเศษ
- ทรงพักพระอิริยาบถ

๑๐.๑๐ น. – ประทับรถยนต์พระที่นั่งเสด็จพระราชดำเนินจากสถานีรถไฟฐานทัพอัครา ไปยังทัช มาฮาล

(Taj Mahal)

การจัดขบวนรถยนต์พระที่นั่ง

ภาคผนวก ๒ หน้า

๑๐.๔๐ น. – เสด็จพระราชดำเนินถึงลานจอดรถไฟฟ้า ประจำทัช มาฮาล

- ประทับรถไฟฟ้าพระที่นั่งเสด็จพระราชดำเนินจากลานจอดรถไปยังประตูทางเข้าทัช มาฮาล

๑๐.๔๕ น. – เสด็จพระราชดำเนินถึงประตูทางเข้าทัช มาฮาล

(เป็นสุสานหินอ่อนขนาดใหญ่ที่ตั้งอยู่ริมด้านใต้ของแม่น้ำยมนาในเมืองอัครา เริ่มก่อสร้างเมื่อ พ.ศ.๒๑๗๕ โดยพระบัญชาของสมเด็จพระจักรพรรดิชาห์ ชะฮัน จักรพรรดิองค์ที่ ๕ แห่งราชวงศ์โมกุล ซึ่งเป็นราชวงศ์มุสลิมเชื้อสายเปอร์เซียมองโกล ที่ปกครองอนุ/เดิร์ก/ .ศ.ทวีปอินเดียในช่วง พ๒๐๖๙ – ๒๔๐๐ รวมประมาณ ๓๓๐ ปี .ศ.ปีในช่วง พ ๑๕โดยว่างเว้นไป) ๒๐๘๓ – ๒๐๘๔ ในสมัยพระเจ้าจักรพรรดิหุมาเยน ซึ่งทรงฟ่ายแพ้กักรวรรดิซัวร์ แต่ต่อมาทรงกลับมาก่อจักรวรรดิซัวร์แตกและมีอำนาจเหนืออินเดียได้ใหม่วัดอุประสงค์ (ในการก่อสร้างทัชมาฮาลของสมเด็จพระจักรพรรดิชาห์ ชะฮัน เพื่อใช้เป็นสุสานฝังพระศพของพระมเหสีอันเป็นที่รักยิ่งของพระองค์ นามว่าพระนางมุมตซ์ มาฮาล ผู้สิ้นพระชนม์จากการมีพระประสูติกาลพระธิดาองค์ที่ ๑๔ ให้แก่สมเด็จพระจักรพรรดิชาห์ ชะฮัน ทัช มาฮาลมีพื้นที่ครอบคลุม ๑๗๐๐๐๐ ตารางเมตร ประกอบด้วยอาคารสุสานฝังพระศพ มัสยิด อาคารป้อมประตู บ้านพัก และสวนต่าง ๆ แบบโมกุล ล้อมรอบด้วยกำแพงสูงตระหง่าน ๓ ด้าน และอีกด้านหนึ่งติดแม่น้ำ โดยมีสุสานของพระนางมุมตซ์ มาฮาลเป็นจุดศูนย์กลางต่อมาเมื่อสมเด็จพระจักรพรรดิชาห์ ชะฮันสิ้นพระชนม์ ได้มีการเชิญพระศพของพระองค์มาฝังไว้ในอาคารสุสานเดียวกันกับพระนางมุมตซ์ มาฮาล ทั้งนี้ มีผู้ตีความความหมายของคำว่าทัช (มาฮาล)ไว้อย่างหลากหลาย แต่ความหมายที่ได้รับความนิยมมากที่สุดคือ มงกุฎ “แห่งพระราชวัง” ซึ่งสอดคล้องกับพระนามของพระนางมุมตซ์ มาฮาล ซึ่งมีความหมายว่า ”อัญมณีแห่งพระราชวัง“

ทัช มาฮาล ใช้เวลาก่อสร้างและต่อเติมทั้งสิ้นประมาณ ๒๐ ปี และสร้างเสร็จสมบูรณ์ใน พ.ศ.๒๑๙๖ โดยคาดว่าใช้งบประมาณทั้งสิ้นประมาณ ๓๒ ล้านรูปี ซึ่งหากเทียบกับมูลค่าเงินในปัจจุบันแล้ว จะเทียบเท่ากับ ๕๒๘. พันล้านรูปี หรือประมาณ ๒ หมื่น ๗ พันล้านบาท โดยมีการใช้ช่างฝีมือดำเนินการก่อสร้างกว่า ๒๐๐๐๐, คน ภายใต้การควบคุมขององค์การสถาปนิกหลวงที่ขึ้นตรงต่อสมเด็จพระจักรพรรดิชาห์ ชะฮัน

ทัช มาฮาล ได้รับการยกย่องจากองค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ หรือ UNESCO เมื่อปี พ.ศ.๒๕๒๖ ให้เป็นมรดกโลกในฐานะ องค์ที่โดยสถาปัตยกรรมข ”อัญมณีแห่งศิลปะมุสลิมในอินเดีย และผลงานชิ้นเอกที่ได้รับการชื่นชมจากนานาชาติ“ ทัช มาฮาล ได้รับการยกย่องให้เป็นสถาปัตยกรรมที่โดดเด่นที่สุดของราชวงศ์โมกุล และเป็นสัญลักษณ์แห่งความร่ำรวยทางประวัติศาสตร์ของสาธารณรัฐอินเดีย ปัจจุบัน ทัช มาฮาล ดึงดูดนักท่องเที่ยวกว่า ๘ ล้านคนต่อปี มหาวิทยาลัยอินเดีย คือ กี ระพินทรนาถ ฐากูร ”ครูเทพ“ เคยรณาทบทวีเกี่ยวกับสมเด็จพระจักรพรรดิชาห์ ชะฮันและทัช มาฮาลไว้ โดยเรียกทัช มาฮาลว่า หยาดน้ำตาสุกสกาวหยดเดียวที่ปรากฏ“ และทัช มาฮาลยังได้รับยกย่องให้เป็น ”อยู่บนแก้มของกาลเวลา ชั่ววันจันทร์๑ ใน ๗ สิ่งมหัศจรรย์ของโลกเมื่อมีการจัดลำดับใหม่ในปี พ.ศ.๒๕๕๐ อีกด้วย

ในด้านคุณค่าทางสถาปัตยกรรม ทัช มาฮาล เป็นศูนย์รวมของวัฒนธรรมการออกแบบตามวิถีเปอร์เซีย และวิถีราชวงศ์โมกุลตอนต้น โดยปรับเปลี่ยนการก่อสร้างด้วยหินสีแดงตามสมัยนิยม มาเป็นการใช้หินอ่อนประดับด้วยอัญมณีต่าง ๆ ซึ่งนำเข้ามาจากทั่วสาธารณรัฐอินเดีย และประเทศต่าง ๆ ในเอเชีย อาทิ หินอ่อนขาวโปร่งแสงจากรัฐราชสถาน หยกและคริสตัลจากจีน หินเทอร์คอยส์จากทิเบต หินแลพิสแลซูลีจากอัฟกานิสถาน และหินแซฟไฟร์จากศรีลังกา เป็นต้น และมีเรื่องเล่าขานว่าต้องใช้ช่างกว่า ๑๐๐๐, เชือกในการขนส่งวัสดุอุปกรณ์ก่อสร้างมายังทัช มาฮาล จึงนับได้ว่าการก่อสร้างสถาปัตยกรรมต่าง ๆ ภายใต้การปกครองของสมเด็จพระจักรพรรดิชาห์ ชะฮันนั้นได้ยกระดับศิลปะทางสถาปัตยกรรมของราชวงศ์โมกุลไปอีกขั้นหนึ่ง(

ที่อยู่ Dharnapuri, Forest Colony, Tajganj, Agra, Uttar Pradesh 282001

โทรศัพท์ +๙๑ ๕๖๒ ๒๒๒ ๖๔๓๑

ผู้รับเสด็จ

- นายเการาฟ ตะดัล (Mr. Gaurav Datal)
นายอำเภอเมืองอัครา
- นางกันจัน ซิงห์ (Mrs. Kanchan Singh)
ผู้ช่วยนายอำเภอฝ่ายพิธีการทูตเมืองอัครา
- นายตรีภวัน ปริปติ (Mr. Tribhuvan Pripati)
หัวหน้ากองตำรวจฝ่ายพิธีการ
- นายอำเภอเมืองอัคราเฝ้าทูลละอองพระบาทรับเสด็จ และนำเสด็จไปยังลานเอนกประสงค์ของ
ทัช มาฮาล
- ทอดพระเนตรกลุ่มอาคารด้านนอกทัช มาฮาล ซึ่งในอดีตเคยใช้เป็นที่พักแรมของกองคาราวาน
(Caravanserai)
- ทอดพระเนตรสถาปัตยกรรมและการตกแต่งโครงสร้างของทัช มาฮาล ตามศิลปะแบบมุสลิมและ
เปอร์เซีย และการวางผังอาคารตามหลักเรขาคณิตที่ทุกด้านเท่ากันและสอดรับกันอย่างสมบูรณ์
แบบ
- ทรงพระดำเนินผ่านประตูหลัก (Main Gate)
- ทอดพระเนตรทัช มาฮาลจากจุดยืนกึ่งกลางบริเวณประตูทางเข้าจากกระยะที่ต่างกันเพื่อเห็นเสถียร
ด้านของทัช มาฮาลในจำนวนที่ต่างกัน
- ฉายพระฉายาลักษณ์ร่วมกับคณะนักเรียนนายร้อยโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า
- ทรงพระดำเนินตามทางเดินไปยังประตูทางเข้าอาคารสุสานฝังพระศพของสมเด็จพระจักรพรรดิชาห์
ชะฮันและพระนางมুমตัส มาฮาล (ระหว่างทางผ่านสวนดอกไม้แห่งสรวงสวรรค์)
- ประทับพระเก้าอี้
- ทรงสวมถุงคลุมฉลองพระบาท

- ทรงพระดำเนินขึ้นบันได (ประมาณ ๒๑ ชั้น)
- ทรงพระดำเนินไปยังโถงกลางของอาคารสุสานฝังพระศพ
- ทอดพระเนตรสุสานพระศพของสมเด็จพระจักรพรรดิชาห์ ชะฮัน และพระนางมুমตัส มาฮาล
- ทรงพระดำเนินไปยังทางออกด้านหลัง
- ทอดพระเนตรวิชายฝั่งแม่น้ำยะมุนาจากมุมสูง ป้อมปราการอัครา (Agra Fort) และมัสยิด ตาช (Taj Mosque)
- ทรงพระดำเนินไปยังด้านหน้าโถงทางเข้าอาคารสุสาน
- ทรงถอดถุงคลุมฉลองพระบาท
- ทรงพระดำเนินกลับไปยังประตูทางเข้าทัช มาฮาล
- พระราชทานของที่ระลึก

๑๑.๔๐ น. - ประทับรถไฟฟ้าพระที่นั่งเสด็จพระราชดำเนินจากทัช มาฮาล ไปยังโรงแรมดิ โอเบอร์รอย อมารวีลาส (The Oberoi Amarvilas)

๑๑.๔๕ น. - เสด็จพระราชดำเนินถึงโรงแรมดิ โอเบอร์รอย อมารวีลาส

ที่อยู่ Taj East Gate, Agra-282001

โทรศัพท์ + ๙๑ ๕๖๒ ๒๒๓ ๑๕๑๕

โทรสาร + ๙๑ ๕๖๒ ๒๒๓ ๑๕๑๖

ผู้รับเสด็จ

- นายอภิเชก ปัญชิการ์ (Mr. Abhishek Panshikar)

ผู้จัดการทั่วไป

- ผู้จัดการทั่วไปเฝ้าทูลละอองพระบาทรับเสด็จ และนำเสด็จลิฟต์ขึ้นไปยังห้องประทับ ชั้น ๒ (ห้อง ๒๒๐)

(ห้องสำหรับผู้ตามเสด็จ ๒๒๑ ๒๒๒ ๒๒๓ ๒๒๔ และ ๒๒๕)

- ทรงพักพระอิริยาบถ

- เสด็จลิฟต์ลงไปยังภัตตาคารเบลวู (Bellevue) ชั้นอาร์ (R)

- ประทับโต๊ะเสวย

- เสวยพระกระยาหารกลางวัน

๑๒.๕๐ น. - เสด็จลิฟต์ขึ้นไปยังห้องประทับ ชั้น ๒

- เสด็จพระราชดำเนินถึงห้องประทับ

- ทรงพักพระอิริยาบถ

๑๓.๐๐ น. - เสด็จลิฟต์ลงไปยังชั้นจี (G)

๑๓.๑๐ น. - ประทับรถยนต์พระที่นั่งเสด็จพระราชดำเนินจากโรงแรมดิ โอเบอร์รอย อมารวีลาส ไปยัง ป้อมปราการอัครา (Agra Fort)

๑๓.๓๐ น. - เสด็จพระราชดำเนินถึงป้อมปราการอัครา

)เป็นป้อมที่มีประวัติศาสตร์ยาวนาน เดิมเคยถูกใช้เป็นพระราชวังของพระจักรพรรดิในราชวงศ์โมกุลเมื่อครั้งที่มีการย้ายเมืองหลวงจากเดลีมาสู่เมืองอัครา ป้อมปราการอัคราได้รับยกย่องจาก UNESCO ให้เป็นมรดกโลก และตั้งอยู่ห่างจากทัช มาฮาลเพียง ๒กิโลเมตร ๕. ป้อมปราการแห่งนี้เรียกได้ว่าเป็นปราการหรือกำแพงป้องกันเมืองในสมัยจักรวรรดิโมกุล

ป้อมปราการอัคราก่อสร้างและต่อเติมขึ้นจากป้อมบะดัลการ์ซึ่งเป็นป้อมปราการเดิมที่ตั้งอยู่ในเมืองอัครา โดยไม่ปรากฏหลักฐานว่าใครเป็นผู้เริ่มสร้างครั้งแรก อย่างไรก็ตาม ปรากฏหลักฐานว่าสมเด็จพระจักรพรรดิบาบูร์ ซึ่งเป็นปฐมจักรพรรดิของราชวงศ์โมกุลซึ่งเข้ามาปกครองอนุทวีปอินเดีย ได้ทรงเริ่มใช้ป้อมแห่งนี้เป็นที่ประทับของพระองค์มาตั้งแต่ พ.ศ.๒๐๖๙ และพระราชโอรสของพระองค์คือสมเด็จพระจักรพรรดิฮุมายุน ก็ทรงประกอบพิธีราชาภิเษกที่ป้อมนี้ อย่างไรก็ตาม ในช่วงระหว่าง พ.ศ.๒๐๘๓ - ๒๐๙๙ ราชวงศ์โมกุลได้ถูกคุกคามและพ่ายแพ้ต่อจักรวรรดิอื่น ๆ หลายครั้ง อาทิ จักรวรรดิซัวร์ และจักรวรรดิสมรุต เป็นต้น และต้องถอยร่นไปจากเมืองอัครา จวบจนถึง พ.ศ.๒๐๙๙ สมเด็จพระจักรพรรดิอักบาร์มหาราช รัชกาลที่ ๓ แห่งราชวงศ์โมกุล จึงได้ย้ายยึดครองดินแดนส่วนใหญ่ของอนุทวีปอินเดียได้อีกครั้ง และโดยที่ได้ทรงตระหนักถึงความสำคัญทางยุทธศาสตร์ของเมืองอัครา จึงได้ทรงสร้างให้เมืองอัคราเป็นเมืองหลวงแห่งราชวงศ์โมกุล และทรงย้ายมาประทับที่เมืองอัคราตั้งแต่ พ.ศ. ๒๑๐๑ โดยทรงซ่อมสร้างป้อมปราการแห่งนี้ขึ้นใหม่ ใช้หินสีแดงจากเมืองราชสถาน และโปรดให้สถาปนิกวางรากฐานของอาคารโดยใช้วัสดุขนาดใหญ่เป็นแกนกลางด้านในและห่อหุ้มผิวด้านนอกด้วยหินทราย การก่อสร้างป้อมปราการอัคราใช้เวลาก่อสร้างทั้งสิ้น ๘ ปี ใช้แรงงานคนงานกว่า ๔๐๐๐, คน และสร้างเสร็จสิ้นใน พ.ศ.๒๑๑๖ ต่อมาในสมัยสมเด็จพระจักรพรรดิชาห์ ชะฮัน ผู้ทรงสร้างทัชมาฮาลของอักบาร์มหาราช มีพระ (หลานปู่) ซึ่งทรงเป็นพระราชนัดดา (ได้ทรงปรับเปลี่ยนสิ่งก่อสร้างบางส่วนในป้อม ราชนิยมในการใช้หินอ่อนสร้างอาคารต่าง ๆ ป้อมปราการอัคราให้เป็นอาคารหินอ่อนสีขาว ทั้งนี้มีการเล่าขานกันว่า ในบั้นปลายของพระชนม์ชีพ สมเด็จพระจักรพรรดิชาห์ ชะฮันทรงถูกสมเด็จพระจักรพรรดิออรังเซบ พระราชโอรสของพระองค์เอง สั่งให้คุมขังพระองค์ในห้องหนึ่งในป้อมปราการอัคราที่มีระเบียงหินอ่อน และสามารถมองออกไปยังทัชมาฮาลได้อย่างชัดเจน ทั้งนี้ ผู้คนยังเล่าขานกันอีกว่าสมเด็จพระจักรพรรดิชาห์ ชะฮันได้สิ้นพระชนม์ภายในห้องขังนี้ในที่สุด ในเวลาต่อมา ป้อมปราการอัคราถูกบุกรุกและยึดครองโดยจักรวรรดิมาราฐะในคริสต์ศตวรรษที่ ๑๘ หลังจากนั้นยังมีการเปลี่ยนผู้ปกครองไปอีกหลายครั้ง จนกระทั่งอินเดียตกอยู่ภายใต้การปกครองของอังกฤษในที่สุด ทั้งนี้ ในสมัยที่บริษัทบริติชอีสต์อินเดียยังควบคุมอินเดียอยู่ ป้อมนี้ยังเป็นสมรภูมิการสู้รบในการลุกฮือขึ้นสู้ของชาวอินเดียใน พ.ศ.๒๔๐๐ ซึ่งนำไปสู่การที่รัฐบาลอังกฤษต้องเข้ามาปกครองอินเดียโดยตรงแทนบริษัทบริติชอีสต์อินเดีย

ป้อมปราการอัครามีพื้นที่ ๓๘๐๐๐๐, ตารางเมตร โดยมีการวางผังเป็นรูปครึ่งวงกลมขนานไปกับริมฝั่งแม่น้ำยมุนา มีกำแพงสองชั้นสูงถึง ๗๐ ฟุต หรือประมาณ ๘๕. เมตร ล้อมรอบอยู่ ๔ ด้าน และมีป้อมทรงกลมขนาดใหญ่คั่นเป็นระยะ ๆ ประตูหนึ่งด้านสามารถเปิดออกไปสู่มแม่น้ำได้ ปัจจุบันกองทัพอินเดียยังคงสงวนพื้นที่ส่วนใหญ่ทางตอนเหนือของป้อมปราการอัคราไว้ใช้เป็นสถานที่ราชการทางทหาร โดยเฉพาะการใช้เป็นที่ตั้งของกองทัพน้อยพลร่มที่ ๕๐ แห่งกองทัพบกอินเดียและเปิดให้นักท่องเที่ยวและสาธารณชนทั่วไปเข้าชมได้ (เพียงบางส่วนเท่านั้น โดยผู้คนในห้องลับเชื่อว่าพื้นที่ที่เปิดให้นักภายนอกเข้าชมได้นั้นมีขนาดเพียงร้อยละ ๑๐ ของพื้นที่จริงทั้งหมด)

ที่อยู่ Rakabganj, Taj Road, Agra

Uttar Pradesh 282003

โทรศัพท์ +๙๑ ๕๖๒ ๒๙๖ ๐๔๕๗

ผู้รับเสด็จ

- นายเการาฟ ตะดัล (Mr. Gaurav Datal)
- นายอำเภอเมืองอัครา
- นายอำเภอเมืองอัคราเฝ้าทูลละอองพระบาทรับเสด็จ และนำเสด็จไปยังทางเข้าป้อมปราการอัครา
- ฉายพระฉายาลักษณ์ร่วมกับคณะนักเรียนนายร้อยโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า
- ทรงพระดำเนินไปยังพระราชวังของสมเด็จพระจักรพรรดิชะฮันคีร์ (Jahangir Mahal)
- ทอดพระเนตรอ่างอาบน้ำหินขนาดใหญ่ของสมเด็จพระจักรพรรดิชะฮันคีร์ (Jahangir's Bath Tub)
- เสด็จพระราชดำเนินเข้าพระราชฐานชั้นใน
- ทอดพระเนตรที่สร้างน้ำ
- ทรงพระดำเนินไปยังระเบียง
- ทอดพระเนตรทัชมาฮาลจากระยะไกล
- ทรงพระดำเนินไปยังพระตำหนักของสมเด็จพระจักรพรรดิชาห์ ชะฮัน (Khas Mahal)
- ทอดพระเนตรพระตำหนักของพระธิดา (Roshanara and Jahanara) ที่พักอาศัยของพระสนมของสมเด็จพระจักรพรรดิชาห์ ชะฮัน สวนสมุนไพร ที่สร้างน้ำกลางบริเวณหน้าพระตำหนัก (Royal Hamam)

และบริเวณที่พระราชโอรสของสมเด็จพระจักรพรรดิชาห์ ชะฮัน ใช้เป็นคุกสำหรับกักขัง สมเด็จพระจักรพรรดิชาห์ ชะฮัน ในช่วงสุดท้ายก่อนสิ้นพระชนม์ (Muthamman Burj)

- ทรงพระดำเนินไปยังอาณาเขตด้านนอกพระตำหนัก
- ทอดพระเนตรท้องพระโรง

๑๔.๑๕ น. - ทรงพระดำเนินจากพระราชฐานชั้นในของป้อมปราการอัครา ไปยังประตูทางเข้า

- เสด็จพระราชดำเนินถึงประตูทางเข้าป้อมปราการอัครา
- พระราชทานของที่ระลึก

๑๔.๓๐ น. - ประทับรถยนต์พระที่นั่งเสด็จพระราชดำเนินจากป้อมปราการอัครา ไปยังสุสานอติมาต อุดเดาะห์

(Tomb of I'timad Ud-Daulah)

๑๔.๔๕ น. - เสด็จพระราชดำเนินถึงสุสานอติมาต อุดเดาะห์

(เป็นสุสานแบบโมกุล ตั้งอยู่ในเมืองอัครา มักได้รับการกล่าวขานว่ามีความสวยงามเหมือนกล่องใส่อัญมณี และในบางครั้งถูกเรียกว่า Baby Taj หรือ “ทัช มาฮาลน้อย อย่างไรก็ตามสุสานอติมาต” อุดเดาะห์แห่งนี้เป็นภาพร่างต้นแบบของการสร้างทัช มาฮาลในเวลาต่อมา ต้นแบบทางสถาปัตยกรรมอีกแห่งหนึ่งที่สะท้อนถึงการที่ราชวงศ์โมกุลได้นำศิลปะแบบเปอร์เซียเข้ามาใช้ในอินเดียเป็นครั้งแรก และต่อมาได้ส่งอิทธิพลแก่การสร้างทัช มาฮาล ด้วยนั้น คือสุสานสมเด็จพระจักรพรรดิหุมาเยน ที่กรุงเดลี(

สุสานอติมาต อุดเดาะห์สร้างขึ้นระหว่าง พ .ศ.๒๑๖๕ - ๒๑๗๑ ประกอบด้วยอาคารหลัก อาคารรอง และสวนต่าง ๆ โดยสะท้อนความเปลี่ยนแปลงของสถาปัตยกรรมโมกุลจากการสร้างอาคารต่าง ๆ ด้วยหินแดงในยุคแรก เช่นที่สุสาน)สมเด็จพระจักรพรรดิหุมาเยน หรือ บางส่วนของป้อมปราการอัคราตัวอย่าง) อัญมณีลงไปประดับลอยในยุคต่อมาเป็นการสร้างด้วยหินอ่อนสีขาวและแกะสลักเพื่อใส่ (สุสานแห่งนี้ สร้างขึ้นโดยพระ (ที่มีชื่อเสียงที่สุดคือ ทัช มาฮาลราชสาวนีย์ของพระนางนุร์ ชะฮัน จักรพรรดินีแห่งสมเด็จพระจักรพรรดิจาฮันคีร์) สมเด็จพระจักรพรรดิชาห์ ชะฮันผู้สร้างทัช มาฮาลเป็นพระราชโอรสของสมเด็จพระจักรพรรดิจาฮันคีร์ ประสูติแต่พระชายาอื่นที่มิใช่พระนางนุร์ ชะฮันซึ่งประวัติศาสตร์ระบุว่าในช่วงหลัง (สมเด็จพระจักรพรรดิจาฮันคีร์พระองค์นี้ทรงเสพติดแอลกอฮอล์และฝิ่น จึงทำให้อำนาจเบื้องหลังการบริหารบ้านเมืองในสมัยนั้นตกอยู่กับพระนางนุร์ จาฮัน

พระนางนุร์ ชะฮันทรงสร้างสุสานแห่งนี้ให้แก่พระบิดาของพระนาง คือ ท่านเจ้า กียาส อุดดิน (มिरزا) เบ็ก หรือที่รู้จักในนามของ “อติมาต อุดเดาะห์” อันเป็นตำแหน่งที่สมเด็จพระจักรพรรดิอัครมหาเสนาบดีพระราชทานให้ มีความหมายว่า “เสาหลักแห่งรัฐ” ทั้งนี้ อติมาต อุดเดาะห์ ก็คือพระอัยกา ของพระนางมมตซ์ มาฮาล มเหสีของสมเด็จพระจักรพรรดิชาห์ (ปู) ชะฮันนั่นเอง พระนางนุร์ ชะฮัน) เป็นพระปิตุจฉา หรือน้องสาวพระบิดาของพระนางมมตซ์ มาฮาล(

สุสานอติมาต อุดเดาะห์ตั้งอยู่ริมแม่น้ำยมุนา โดยมีสวนแบบโมกุลรูปร่างคล้ายกากบาทตั้งอยู่ด้านหน้า และมีร่องน้ำสร้างอยู่ขนานตลอดเส้นทางเดินรอบอาคาร ตัวอาคารของสุสานแห่งนี้มีพื้นที่โดยรวมประมาณ ๒๓ ตารางเมตร ตั้งอยู่บนฐานใต้ดินขนาด ๕๕ ตารางเมตรสูงประมาณ ๑ เมตร จึงทำให้เป็นอาคารที่มีรากฐานมั่นคงอย่างยิ่ง ในแต่ละมุมของอาคารมีหอทรงกลมเหลี่ยมสูงประมาณ ๑๓ เมตรประดับอยู่ กำแพงของสุสานสร้างด้วยหินอ่อนสีขาวจากรัฐราชสถาน และประดับด้วยหินอัญมณีต่าง ๆ โดยจะแกะสลักหินอ่อนและฝังอัญมณีลงไปเพื่อตกแต่งเป็นรูปต่าง ๆ อาทิ ต้นไม้ ขวดไวน์ ผลไม้ตัดเป็นชิ้น ๆ และแจกันดอกไม้ เป็นต้น แสงอาทิตย์สามารถทะลุผ่าน ”จาลี“ นออด้านนอกอาคารที่ถูกแกะสลักให้เหมือนตาข่ายผ้าลูกไม้เพื่อให้แสงลอดส่องเข้ามายังพื้นที่ภายในอาคารได้ กล่าวได้ว่าอาคารหรือฉากที่ตกแต่งภายในของสุสานแห่งนี้ได้เป็นแรงบันดาลใจในการสร้างทัช มาฮาลโดยสมเด็จพระจักรพรรดิชาห์ ชะฮัน ซึ่งมีศักดิ์เป็นโอรสเลี้ยง) ของพระนางนุร์ชะฮัน(พระราชทานให้เป็นสุสานของพระนางมมตซ์ มาฮาล ในเวลาต่อมา (

ที่อยู่ Moti Bagh, Agra Uttar Pradesh

282006

โทรศัพท์ +๙๑ ๕๖๒ ๒๒๘ ๐๐๓๐

ผู้รับเสด็จ

- นายเการาฟ ตะดัล (Mr. Gaurav Datal)

นายอำเภอเมืองอัครา

- นายอำเภอเมืองอัคราเฝ้าทูลละอองพระบาทรับเสด็จ และนำเสด็จไปท่าเรือริมฝั่งแม่น้ำยมุนา

- ทอดพระเนตรวิถีชีวิตริมฝั่งแม่น้ำยมุนา
 - ทรงพระดำเนินไปยังอาคารกลางของสุสาน
 - ประทับพระเก้าอี้
 - ทรงสวมถุงคลุมฉลองพระบาท
 - ทรงพระดำเนินขึ้นบันได
 - เสด็จเข้าภายในอาคารกลางของสุสาน
 - ทอดพระเนตรภาพวาดฝาผนังแบบเฟรสโกโบราณ และหลุมฝังศพของสมาชิกในครอบครัวของพระนางมুমตซ์ มาฮาล (อาทิ หลุมฝังศพของพระบิดาและพระมารดาของพระนางมুমตซ์ มาฮาล และหลุมฝังศพของพระธิดาของพระนางนุร์ ชะฮัน)
- ๑๕.๑๕ น. - ประทับรถยนต์พระที่นั่งเสด็จพระราชดำเนินจากสุสานอติมาต อุดเดาะห์ไปยังโรงแรมไอทีซี โมกุล (ITC Mughal Hotel)
- คณะข้าราชการและนักเรียนนายร้อยโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าเดินทางไปทำอากาศยานพลเรือนอัคราล่วงหน้า

๑๕.๔๐ น. - เสด็จพระราชดำเนินถึงโรงแรมไอทีซี โมกุล

ที่อยู่

Taj Ganj, Agra,

Uttar Pradesh 282001

โทรศัพท์

+๙๑ ๕๖๒ ๔๐๒ ๑๗๐๐

โทรสาร

+๙๑ ๕๖๒ ๒๓๓ ๑๗๓๐

ผู้รับเสด็จ

- นายสัญญาชัย ชาร์มา (Mr. Sanjay Sharma)

ผู้จัดการทั่วไป

- ผู้จัดการทั่วไปเฝ้าทูลละอองพระบาทรับเสด็จ และนำเสด็จไปยังห้องประทับ ชั้นจี (G) (ห้อง ๒๐๑) (ห้องสำหรับผู้ตามเสด็จ ๒๐๒ ๒๐๓ ๒๐๔ ๒๐๕ และ ๒๐๖)
- ทรงพักพระอิริยาบถ

๑๕.๕๐ น. - ทรงพระดำเนินลงบันไดไปยังภัตตาคารทัช บาโน (Taj Bano) ชั้นแอลจี (LG)

- เสด็จพระราชดำเนินถึงภัตตาคาร
- ประทับโต๊ะเสวย
- เสวยพระกระยาหารค่ำ

๑๖.๔๐ น. - ทรงพระดำเนินไปยังห้องประทับ ชั้นจี

- เสด็จพระราชดำเนินถึงห้องประทับ
- ทรงพักพระอิริยาบถ

๑๖.๕๐ น. - ประทับรถยนต์พระที่นั่งเสด็จพระราชดำเนินจากโรงแรมไอทีซี โมกุล ไปยังทำอากาศยานพลเรือนอัครา (Civil Air Terminal Agra Airport)

๑๗.๔๐ น. - เสด็จพระราชดำเนินถึงทำอากาศยานพลเรือนอัครา

ผู้รับเสด็จ

ฝ่ายอินเดีย

- นางกุสุม ดัส (Mrs. Kusum Das)
ผู้อำนวยการท่าอากาศยานพลเรือนอัครา

ฝ่ายไทย

- ข้าราชการสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงนิวเดลี
 - ทรงพระดำเนินไปยังห้องรับรองพิเศษ
 - มีพระราชปฏิสันถารด้วยผู้มาเฝ้าทูลละอองพระบาทส่งเสด็จ
 - ทรงพักพระอิริยาบถ
- ๑๘.๐๐ น. - ประทับเครื่องบินพระที่นั่งของบริษัทการบินกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) เที่ยวบินพิเศษ ที่ พีจี ๑)เครื่องบินแบบแอร์บัส เอ ๓๑๙-๑๓๒(เสด็จพระราชดำเนินจากสาธารณรัฐอินเดียนิวดีกรุงเทวมหานคร (ใช้เวลาบินประมาณ ๓ ชั่วโมง ๓๐ นาที)

ผู้ส่งเสด็จ**ฝ่ายอินเดีย**

- นางกุสุม ดัส (Mrs. Kusum Das)
ผู้อำนวยการท่าอากาศยานพลเรือนอัครา

ฝ่ายไทย

- นายชุตินทร คงศักดิ์
เอกอัครราชทูต ณ กรุงนิวเดลี และภริยา
- ข้าราชการสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงนิวเดลี

การจัดเครื่องบินพระที่นั่ง

ภาคผนวก ๑ หน้า

ประเทศไทย

(กรุงเทพมหานคร)

- ๒๓.๓๐ น. - เสด็จพระราชดำเนินถึงท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ จังหวัดสมุทรปราการ (เวลาที่กรุงเทพมหานครเร็วกว่าที่เมืองอัครา ๑ ชั่วโมง ๓๐ นาที)

แบบฟอร์มที่ ๑ การจำแนกองค์ความรู้ที่จำเป็นต่อการผลักดันตามประเด็นยุทธศาสตร์ของกองทัพบก

ชื่อส่วนราชการ : รร.จปร.				หน้าที่ : ๑ /๑
ประเด็นยุทธศาสตร์	เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด (KPI) ตามคำรับรอง	เป้าหมายของตัวชี้วัด	องค์ความรู้ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติราชการตามประเด็นยุทธศาสตร์
การสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคงกับต่างประเทศ	ความสัมพันธ์ทางทหารที่ดีกับประเทศเพื่อนบ้าน ประเทศในกลุ่มอาเซียน มิตรประเทศและองค์การระหว่างประเทศ รวมทั้งมีบทบาทในการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพในกรอบสหประชาชาติ ตามแผนปฏิบัติราชการประจำปี	ร้อยละความสำเร็จของการรักษา และเสริมสร้างความสัมพันธ์ทางทหารกับประเทศเพื่อนบ้าน ประเทศในกลุ่มอาเซียน มิตรประเทศ และองค์การระหว่างประเทศ รวมทั้งการพัฒนามบทบาทในการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพในกรอบสหประชาชาติ ตามแผนปฏิบัติราชการประจำปี	ร้อยละ ๙๐	การนำ นนร. ตามเสด็จฯ ทักษนศึกษาต่างประเทศ
องค์ความรู้ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติราชการตามประเด็นยุทธศาสตร์ที่เลือกมาจัดทำแผนการจัดการความรู้ คือ				
แผนการจัดการความรู้ แผนที่ ๑	ประเด็นยุทธศาสตร์: การสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคงกับต่างประเทศ			
	องค์ความรู้ที่จำเป็น : การนำ นนร. ตามเสด็จฯ ทักษนศึกษาต่างประเทศ			
	เหตุผลที่เลือกองค์ความรู้:			
	<ul style="list-style-type: none"> - องค์ความรู้ดังกล่าวสอดคล้องกับแผนปฏิบัติราชการ กปศ.ฯ โดยกองวิชาที่มีกิจกรรมทัศนศึกษาของคณาจารย์และ นนร. ในทุกวิชาที่เปิดสอน โดยเฉพาะวิชาเลือกเสรี ที่จัดให้มีการทัศนศึกษาสถานที่ที่สอดคล้องเหมาะสมกับหัวข้อวิชา - การทัศนศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมการเรียนการสอนที่ช่วยเพิ่มพูนประสบการณ์การเรียนรู้แก่ นนร. ที่สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานในฐานะ “ทหาร” ได้เป็นอย่างดี 			
ตัวชี้วัดตามคำรับรองและเป้าหมายที่เลือกใช้วัดการทำ KM : ร้อยละความสำเร็จของการรักษา และเสริมสร้างความสัมพันธ์ทางทหารกับประเทศเพื่อนบ้าน ประเทศในกลุ่มอาเซียน มิตรประเทศ และองค์การระหว่างประเทศ รวมทั้งการพัฒนามบทบาทในการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพในกรอบสหประชาชาติ ตามแผนปฏิบัติราชการประจำปีไม่น้อยกว่าร้อยละ ๙๐ ของการดำเนินการทั้งหมด				

แบบฟอร์มที่ ๒ แผนการจัดการความรู้ (KM Action)

ชื่อส่วนราชการ รร.จปร.	หน้าที่ /๓							
ประเด็นยุทธศาสตร์ : การสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคงกับต่างประเทศ								
องค์ความรู้ที่จำเป็น (K) : การนำ นนร. ตามเสด็จฯ ทักษะศึกษาต่างประเทศ								
ตัวชี้วัดตามคำรับรอง (KPI) : ร้อยละความสำเร็จของการรักษา และเสริมสร้างความสัมพันธ์ทางทหารกับประเทศเพื่อนบ้าน ประเทศในกลุ่มอาเซียน มิตรประเทศ และองค์การระหว่างประเทศ รวมทั้งการพัฒนาบทบาทในการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพในกรอบสหประชาชาติ ตามแผนปฏิบัติราชการประจำปี								
เป้าหมายของตัวชี้วัดตามคำรับรอง : ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๙๐ ของการดำเนินการทั้งหมด								
ลำดับ	กิจกรรมการจัดการความรู้	ระยะเวลา	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	กลุ่มเป้าหมาย	เครื่องมือ/อุปกรณ์	ผู้รับผิดชอบ	CMP
๑	การบ่งชี้ความรู้ - สมาชิกกลุ่มได้ร่วมกันระดมสมองเพื่อค้นหาความรู้ที่พึงประสงค์ ได้แก่ เรื่อง “การนำ นนร. ตามเสด็จฯ ทักษะศึกษาต่างประเทศ” ประกอบด้วยขั้นตอนในการทัศนศึกษา 3 ชั้นหลัก คือ ก่อนการทัศนศึกษา การทัศนศึกษา และภายหลังการทัศนศึกษา	ม.ค.๖๐	จำนวน KM TEAM	๓ คน	KM team ๓ คน	กำหนดการสอนวิชาเลือกเสรี กปศ.๑	กปศ.สกศ. รร.จปร.	๑,๒,๓
๒	การสร้างและแสวงหาความรู้ - การรวบรวมข้อมูลการเตรียมงานทัศนศึกษาต่างประเทศในวิชาเลือกเสรี ของ กปศ.๑ ที่ผ่านมา	มี.ค.๖๐	กิจกรรมทัศนศึกษาฯ	วิชาเลือกเสรีที่เปิดสอนในปี ๕๓ - ๕๙	อจ.กปศ.๑ และ นนร.	กำหนดการสอนวิชาเลือกเสรี กปศ.๑ และคู่มือทัศนศึกษา	กปศ.สกศ. รร.จปร.	๑,๒,๓,๔
๓	การจัดความรู้ให้เป็นระบบ - การจัดกลุ่ม/ประเภท ขั้นตอนการทัศนศึกษาต่างประเทศของแต่ละครั้งตามช่วงเวลาที่กำหนดไว้	เม.ย.๖๐	จำนวนข้อมูลที่สังเคราะห์	ทัศนศึกษาจำนวน ๑๒ ครั้ง	อจ. กปศ.๑		กปศ.สกศ. รร.จปร.	๑,๒,๓,๔

ชื่อส่วนราชการ รร.จปร.								หน้าที่ /๓
ประเด็นยุทธศาสตร์ : การสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคงกับต่างประเทศ								
องค์ความรู้ที่จำเป็น (K) : การนำ นนร. ตามเสด็จฯ ทักษะศึกษาต่างประเทศ								
ตัวชี้วัดตามคำรับรอง (KPI) : ร้อยละความสำเร็จของการรักษา และเสริมสร้างความสัมพันธ์ทางทหารกับประเทศเพื่อนบ้าน ประเทศในกลุ่มอาเซียน มิตรประเทศ และองค์การระหว่างประเทศ รวมทั้งการพัฒนาบทบาทในการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพในกรอบสหประชาชาติ ตามแผนปฏิบัติราชการประจำปี								
เป้าหมายของตัวชี้วัดตามคำรับรอง : ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ของการดำเนินการทั้งหมด								
ลำดับ	กิจกรรมการจัดการความรู้	ระยะเวลา	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	กลุ่มเป้าหมาย	เครื่องมือ/อุปกรณ์	ผู้รับผิดชอบ	CMP
๔	การประมวลและกลั่นกรองความรู้ - ขั้นตอนการดำเนินงานเพื่อทัศนศึกษาต่างประเทศ ของ กปศ.๑ - ข้อเสนอจากประโยชน์/สิ่งที่ได้รับในการทัศนศึกษา	พ.ค.-มิ.ย.๖๐	แผนการปฏิบัติงานประจำปี กปศ.๑	การพัฒนาเรื่องทัศนศึกษาฯ ของ กปศ.๑ อย่างเป็นระบบ	อจ. กปศ.๑ และ นนร.	รายงานการประชุม กปศ.๑ และ รายงานทัศนศึกษาของ นนร.	กปศ.สกศ. รร.จปร.	๑,๒,๓,๔,๕
๕	การเข้าถึงความรู้ ๕.๑ การประชุม กปศ.๑ ๕.๒ นำข้อมูลมาจัดรูปแบบเพื่อทำการเผยแพร่ในกองวิชาและหน่วยงานภายใน รร.จปร.	ก.ค.๖๐ – ปัจจุบัน	ช่องทางการเข้าถึงข้อมูล	๒ ช่องทาง	ช่องทาง ๑. Intranet ๒. หนังสือเวียน	DATA BASE	กปศ.สกศ. รร.จปร.	๑,๒,๓,๔,๕
๖	การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ - การประชุม กปศ.๑ - ปรับปรุงร่างข้อมูล เพื่อเผยแพร่ผ่านสื่อต่าง ๆ	ส.ค.๖๐	จำนวนผู้แทนหน่วยที่เข้าร่วมการสัมมนา	จำนวน ๕๐ คน	ผู้แทนหน่วย นขต. รร.จปร. หรือ ผู้ที่สนใจ	DATA BASE	กปศ.สกศ. รร.จปร.	๑,๒,๓,๔,๕

ชื่อส่วนราชการ รร.จปร.								หน้าที่ /๓	
ประเด็นยุทธศาสตร์ : การสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคงกับต่างประเทศ									
องค์ความรู้ที่จำเป็น (K) : การนำ นนร. ตามเสด็จฯ ทำศนศึกษาต่างประเทศ									
ตัวชี้วัดตามคำรับรอง (KPI) : ร้อยละความสำเร็จของการรักษา และเสริมสร้างความสัมพันธ์ทางทหารกับประเทศเพื่อนบ้าน ประเทศในกลุ่มอาเซียน มิตรประเทศ และองค์การระหว่างประเทศ รวมทั้งการพัฒนาบทบาทในการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพในกรอบสหประชาชาติ ตามแผนปฏิบัติการราชการประจำปี									
เป้าหมายของตัวชี้วัดตามคำรับรอง : ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๙๐ ของการดำเนินการทั้งหมด									
ลำดับ	กิจกรรมการจัดการความรู้	ระยะเวลา	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	กลุ่มเป้าหมาย	เครื่องมือ/อุปกรณ์	ผู้รับผิดชอบ	CMP	
๗	๗.๑ การเรียนรู้ - จัดอบรมให้ความรู้กับบุคลากร นขต.รร.จปร./ KM TEAM (ที่จะเป็นวิทยากรให้คำแนะนำต่อไป) <ul style="list-style-type: none"> เผยแพร่ในสื่อต่างๆ เช่น วารสารวิชาการ, วารสารเสนาศึกษา ฯ การประชุม กปศ.ฯ ซึ่งมี ผอ.กปศ.ฯ เป็นประธาน และอาจารย์กปศ.ฯ ทุกคนเข้าร่วมประชุม ณ ห้อง ๓๐๘ กปศ.ฯ - เผยแพร่ในระบบสารสนเทศ - จัดทำเป็นเอกสารแจกจ่าย	ส.ค.๖๐	จำนวนผู้แทน นขต.รร.จปร.ที่เข้ารับการอบรม	๑๐ คน	๑๐ คน	ระบบพี่เลี้ยง (Mentoring System), เทคนิคการเล่าเรื่อง (Story Telling), การจัดเก็บความรู้ และวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศในรูปของเอกสาร	กปศ.สกศ. รร.จปร.	๑,๒,๓,๔,๕	
			จำนวนช่องทางการเผยแพร่	๔ ช่องทาง	ช่องทางการเผยแพร่ ๑. Intranet ๒. Internet ๓. เอกสารคู่มือการดำเนินการทัศนศึกษาของ กปศ.ฯ ๔. แผ่นพับการดำเนินการทัศนศึกษาของ กปศ.ฯ				

ชื่อส่วนราชการ รร.จปร.								หน้าที่ /๓
ประเด็นยุทธศาสตร์ : การสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคงกับต่างประเทศ								
องค์ความรู้ที่จำเป็น (K) : การนำ นนร. ตามเสด็จฯ ทำศนศึกษาต่างประเทศ								
ตัวชี้วัดตามคำรับรอง (KPI) : ร้อยละความสำเร็จของการรักษา และเสริมสร้างความสัมพันธ์ทางทหารกับประเทศเพื่อนบ้าน ประเทศในกลุ่มอาเซียน มิตรประเทศ และองค์การระหว่างประเทศ รวมทั้งการพัฒนาบทบาทในการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพในกรอบสหประชาชาติ ตามแผนปฏิบัติราชการประจำปี								
เป้าหมายของตัวชี้วัดตามคำรับรอง : ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๙๐ ของการดำเนินการทั้งหมด								
ลำดับ	กิจกรรมการจัดการความรู้	ระยะเวลา	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	กลุ่มเป้าหมาย	เครื่องมือ/อุปกรณ์	ผู้รับผิดชอบ	CMP
	๗.๒ การยกย่องชมเชย	ธ.ค. ๖๐	จำนวนรางวัล	๒ รางวัล	กพ.รร.จปร. ที่เป็นตัวแทน ของหน่วยใน ๗.๑	การประเมินผล		๖